Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!

Туркистон

Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

1994 йил 1 июнь • Чоршанба • № 41 (14202) ترکستان TURKİSTAN

Сотувда эркин нархда

ПРЕЗИДЕНТ КУБОГИ ЙЎЛГА ЧИҚДИ

ТОШКЕНТДА ХАЛҚАРО ТЕННИС БАЙРАМИ БОШЛАНДИ

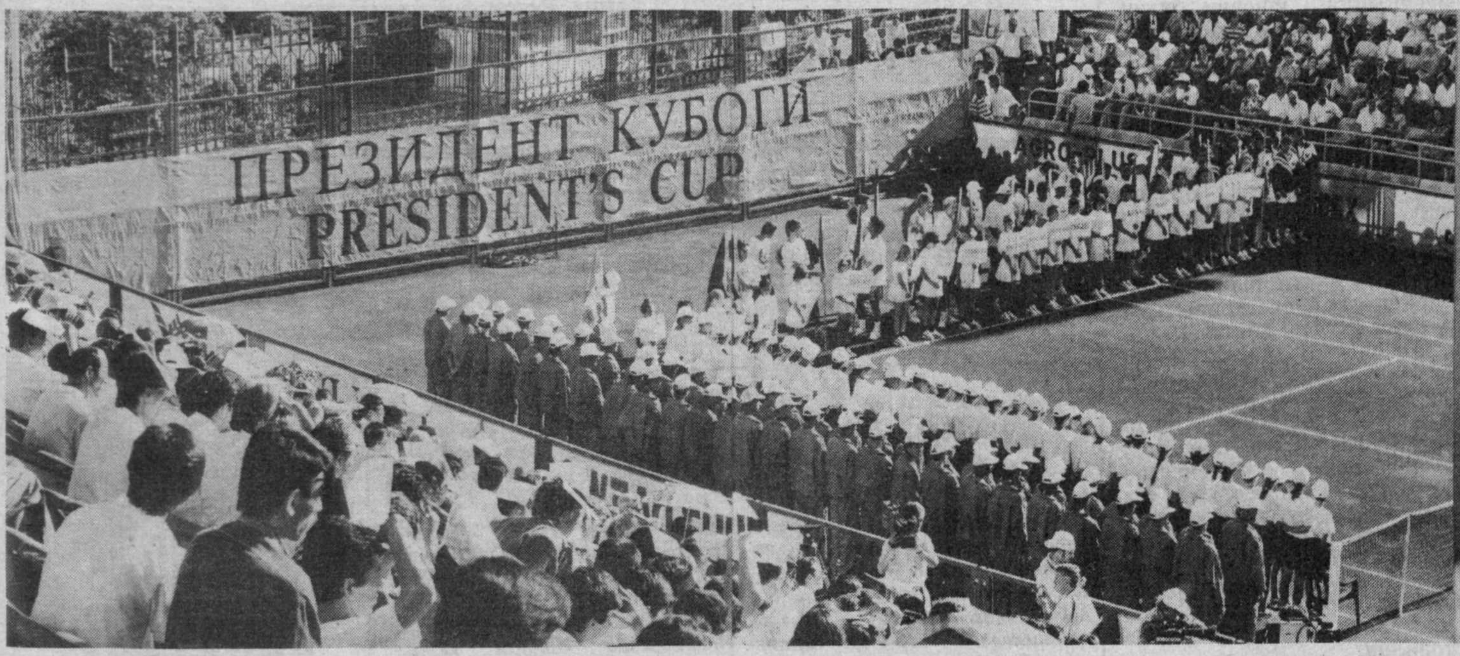

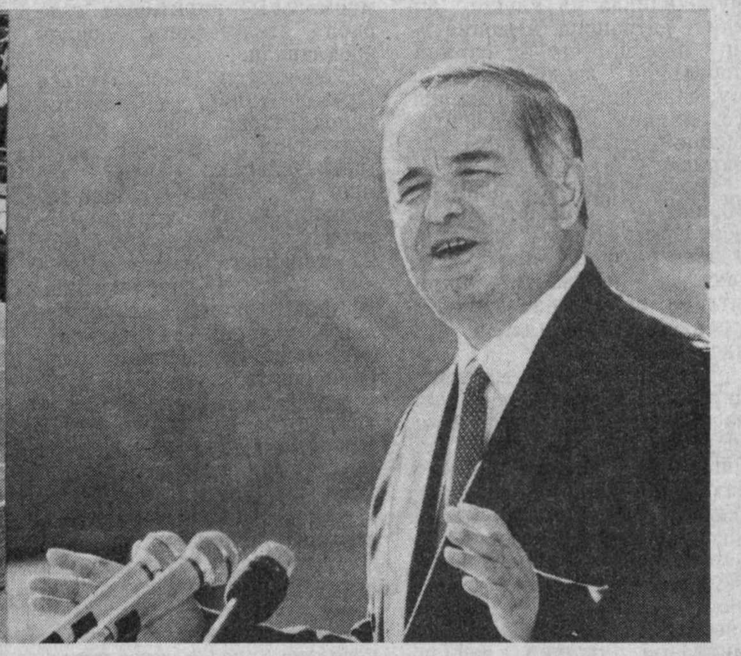

Ўзбекистонда теннис тарихининг янги шонли саҳифаси очилди: Тошкентда биринчи марта «Президент кубоги» учун мусобақалар бошланди. Унда «катта ракетка»нинг энг етакчи усталари рўйхатига кирган кўпгина хорижий спортчилар иштирок этади.

30 май куни «Юнусобод» спорт мажмуида халқаро мусобақани тантанали очиш маросими ва иштирокчиларнинг паради бўлди. Мусобақада Австрия, Аргентина, Бельгия, Богам ороллари, Буюк Британия, Венгрия, Германия, Голландия, Исроил, Испания, Италия, Кения, Хитой, Марокаш, Россия, АҚШ, Ўзбекистон ва Франция теннисчилари қатнашади.

...Ўзбекистон давлат мадҳияси янграйди, республикамиз байроғи кўтарилади. «Президент кубоги» мусобақаларининг ташкилотчиларидан бири, таниқли бизнесчи, «АТП-тур ЛТД» Швейцария фирмасининг президенти Сасон Какшури тантанали вазиятда теннис байрамини очиқ, деб эълон қилади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов спортчилар ва халқаро мусобақа меҳмонларини самимий табриклади.

Мусобақа ташкилотчилари, томошабинлар бу байрамни узоқ вақт ёдда сақлаб қолиши учун жуда катта ҳажмдаги ишни бажардилар. Бу мусобақа учун Тошкентнинг асосий кўчаларидан бири — Амир Темур шоҳ кўчасида «Юнусобод» янги спорт мажмуи қурилди. Қисқа муддатда бу ерда уч минг томошабин сиғадиган марказий корт, унинг ёнида яна учта ёзги майдонча бунёд этилди. Спорт мажмуи биносида сунъий қопламали қишки спорт заллари, ҳурматли меҳмонлар учун шинам хоналар, спорт шарҳловчиларининг кабиналари, спортчилар, уларнинг устозлари, ҳакамлар учун хоналар мавжуд.

Мезбонлар бу нуфузли халқаро мусобақа республикамизгина эмас, бутун дунё спорт ҳаётида унутилмас воқеа бўлиши учун ҳамма ишни қилишди.

Мусобақани очиш маросимида Ўзбекистон Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. Халилов, Республика Бош вазири А. Муталов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг давлат маслаҳатчилари, Бош вазирнинг ўринбосарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимлари иштирок этдилар.

* * *

Кеча ҳамюртимиз Д. Томошевич ўзидан ПТА рейтинги бўйича қарийб 800 поғана юқорида турган италиялик теннисчи Давид Сангуинетти устидан ғалаба қозонди (7:6, 6:7, 6:2).

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ТОШКЕНТДАГИ I ХАЛҚАРО ТЕННИС ТУРНИРИ ОЧИЛИШИ МАРОСИМИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Азиз дўстлар!
Хонимлар ва жаноблар!
Халқаро теннис беллашувининг ҳурматли қатнашчилари ва меҳмонлари! Спорт мухлислари!

Сизларни мустақил Ўзбекистонда ўтаётган биринчи халқаро теннис мусобақалари муносабати билан самимий қутлашга ижозат бергайсизлар.

Бугун, Ўзбекистонимизни дунёга танитган кўпгина тарихий воқеалар қатори, биринчи бор Халқаро теннис турнири бўлиб ўтяпти. Бу мусобақага атаб қисқа вақт ичида қурилган ҳашаматли теннис спорти саройи ҳам илк бор дунёнинг кўплаб мамлакатларидан келган азиз меҳмонларни ўз бағрига оляпти.

Мана шу муҳташам спорт саройини бунёд этган инсонларга ва бугунги катта спорт анжуманини ташкил қилишда фаоллик кўрсатган дўстларимизга, хусусан, жаноб Сасон Какшурига ўзимнинг самимий миннатдорлигимни билдираман.

Ушбу турнирда дунёнинг 20 дан ортиқ мамлакати, жумладан, Германия, Америка Қўшма Штатлари, Италия, Багам ороллари, Россия, Испания, Швеция, Чехия, Австрия ва бошқа бир қанча мамлакатларнинг вакиллари қатнашмоқда.

Очиқ чеҳра ва очиқ кўнгил билан она диёримизга, гўзал Ўзбекистонимизга келган барча спортчилар ва меҳмонларимизга: «Хуш келибсиз, азиз дўстларимиз!» деб айтамиз.

Ҳеч бир нарса мамлакатни спорт каби тезда дунёга машҳур қила олмайди. Бизнинг бу халқаро турнирдан кўзлаган мақсаду муддаомиз — Ўзбекистоннинг спорт соҳасидаги катта салоҳиятини юзага чиқариш, бунинг учун етарли шарт-шароитлар борлигини кўрсатиш.

Спорт — ўзбек халқига қадимий анъана. Ўзбекистонимизда юзлаб халқ миллий спорт ўйинлари билан бир қаторда замонавий спорт турлари ҳам ривож топаяпти.

Биз ёзги ва қишки Олимпиада ўйинлари, жаҳон ва Осиё биринчиликлари, чемпионатларида энг юксак ғалабаларга эришган юртдошларимиз билан ҳақли равишда фахрланамиз.

Спорт — тинчлик элчисидир. Бизнинг мақсадимиз ҳам — тинчлик, осойишталик ва шу асосда жаҳон аҳли билан ҳамкорлик қилиш.

«Соғлом танда — соғ ақл», дейдилар. Бизнинг яна бир мақсадимиз — ҳар томонлама камол топган, етук соғлом авлодни тарбиялашдир. Шу туфайли мустақил давлатимизнинг биринчи ордени ҳам «Соғлом авлод учун» деб аталди.

Соғлом авлодни эса спортсиз тасаввур этиб бўлмайди. Ишончим комилки, мамлакатимизда сўнгги йилларда ўтаётган кўпгина халқаро мусобақалар қатори, теннис турнири ҳам бу хайрли ишимизга салмоқли ҳисса қўшади.

Фурсатдан фойдаланиб, мен яна бир нарсани алоҳида таъкидлаб ўтишни истардим. Спорт — спорт учун эмас, у, энг аввало, одамлар учун, уларни ҳам жисмоний, ҳам маънавий жиҳатдан комил инсонлар этиб тарбиялаш учун, ер юзидаги барча кишиларнинг тинчлик-осойишталиги, дўстлик ва ҳамкорлиги, бахт-саодати учун хизмат қилиши даркор.

Мана шу маънода бугунги турнирнинг азалдан дўстлик ва тинчлик шаҳри деб донг таратган Тошкентда очилаётгани айниқса диққатга сазовордир.

Бу халқаро теннис мусобақалари Ўзбекистонда онда-сонда эмас, балки ҳар йили ўтади ва дунёдаги шу хил турнирлардан қолишмайдиган бўлади, деб ишонаман.

Ҳурматли турнир қатнашчилари ва меҳмонлар! Спорт мухлислари!

Сизларга яна бир бор «қадимий ва навқирон Ўзбекистонимизга хуш келибсиз!» деб айтаман, мусобақаларда ва ҳаётингизда янги зафарлар, сиҳат-саломатлик, бахт-саодат тилайман.

Рухсатингиз билан Ўзбекистонда ўтаётган биринчи халқаро теннис турнирини очиқ деб эълон қиламан!

СОБИТҚАДАМЛИК—ФАОЛИЯТИМИЗ МЕЗОНИ БЎЛСИН

28 май куни Тошкентда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги иқтисодий ислоҳот, тадбиркорлик ва хорижий сармоялар бўйича идоралараро кенгашнинг навбатдаги мажлиси бўлди. Уни Президент Ислом Каримов бошқарди.

Бугунги йиғилишдан мақсад, деди Президент мажлисни очиб, республикада иқтисодий ислоҳотнинг боришини таҳлил қилиш, бу йўлдаги тўсиқ ва ғовларни аниқлаш, уларни бартараф этиш йўлларини биргаликда излашдан иборатдир.

Мажлисда қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва фермер (деҳқон) хўжаликларини ривожлантиришга доир ҳукумат қарорларининг бажарилиши, республикада қимматбаҳо қоғозлар бозорини шакллантириш ва фонд биржаси фаолиятини ташкил этиш муаммолари тўғрисидаги масалалар муҳокама қилинди. Мазкур масалалар юзасидан республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси раиси В. Чжен ва молия вазирининг ўринбосари А. Абдуқодировнинг ахборотлари тингланди.

Қишлоқ хўжалигини жадал ривожлантириш ва ислоҳ қилиш республика иқтисодий сиёсатининг устивор йўналишларидан биридир. Қишлоқда иқтисодий ислоҳотнинг муваффақиятли амалга оширилиши бутун халқ хўжалигида тубдан ўзгариш ясашга замин бўлади.

Шуни кўзда тутиб, республика ҳукумати сўнгги уч йил мобайнида бу борада бир қанча қарорлар қабул қилди. Уларда қишлоқ хўжалигини ислоҳ қилиш, ишлаб чиқариш муносабатларини тубдан ўзгартириш ва уни бошқариш тизимини такомиллаштириш, бозор муносабатларини вужудга келтириш йўллари белгилаб берилди. Хусусан, Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 23 февралдаги «Чорвачиликда ислоҳотларни такомиллаштириш ҳамда деҳқон (фермер) хўжаликлари ва хусусийлаштирилган фермалар манфаатларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги ҳамда «Қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоят ва туман ҳокимликлари, республика бошқарув органлари учун қишлоқ хўжалигида ислоҳотни чуқурлаштириш дастури бўлди.

Жорий йилда 176 та давлат хўжалиги мулкчилик шаклини ўзгартирди, улар асосан жамоа хўжаликлари, уюшмалар ва ширкатларга айлантирилди. Ислоҳот бошлангандан буён жами 1148 та давлат хўжалиги мулкчиликнинг давлатга қарашли бўлмаган шаклларига ўтказилди. Ана шунинг ўзи маъмурий-бошқарув аппаратини 7,5 минг кишига қисқартириб, улар маошининг ўзидан 3 миллиард сўмдан ортиқроқ маблағ иқтисод қилиш имконини берди.

Давлат тасарруфидан чиқарилган хўжаликларнинг аксарияти ўз иқтисодий аҳволини яхшилаб, маҳсулот етиштиришни кўпайтириш билан бирга, унинг сифатини ҳам оширмоқда. Биргина Қашқадарё вилоятидаги давлат тасарруфидан чиқарилган хўжаликлар ўтган йили 1992 йилдагига нисбатан 4,4 минг тонна ғалла, 31,4 минг тонна пахта, 2,1 минг тонна мева-сабзавот ва узум, 250 тонна гўшт ва 1736 тонна сутни кўп етиштирди.

Шовот туманидаги «Колос» давлат хўжалиги негизида ташкил этилган «Бўстон» жамоа хўжалигида бошқарув аппарати 16 кишига қисқартирилди, ғалла етиштириш 390 тонна, пахта етиштириш 205 тонна кўпайди.

Бошқа вилоятларда ҳам шундай ижобий мисоллар кўплаб топилади.

Самарасиз ишлаётган чорвачилик фермаларини меҳнат жамоаларининг мулки қилиб бериш жадал амалга оширилмоқда. Шу йилнинг май ойига қадар 1053 ана шундай ферма хусусийлаштирилди. Ҳозир республикада 9311 мустақил деҳқон (фермер) хўжалиги мавжуд бўлиб, шундан 7446 таси чорвачилик билан шуғулланади.

Ҳукуматнинг давлат хўжаликлари мулкчилик шаклини ўзгартириш ва самарасиз ишлаётган чорвачилик фермаларини хусусийлаштириш бўйича топшириқлари Қорақалпоғистон Республикаси, Андижон ва Тошкент вилоятларидан ташқари, барча вилоятларда асосан бажарилмоқда.

Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг қишлоқ хўжалик иқтисодиёти институти ҳиссадорлик ва кооператив хўжаликлар, уюшмалар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари учун намунавий тизимларни ишлаб чиқди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирувчиларнинг моддий-техника таъминотини яхшилаш мақсадида 316 та махсус ихтисослаштирилган дўкон очилди ва ҳозирда 133 та прокат-сервис пункти фаолият кўрсатмоқда. Шунингдек, 229 та уруғ ва кўчат сотадиган дўконлар ишлаб турибди.

Қишлоқ хўжалик корхоналарининг молиявий аҳволини яхшилаш мақсадида, 1994 йилда уларнинг банкларга тўлаши керак бўлган 195 миллиард сўм миқдоридаги қарзларининг тўлов муддати 3 йилга узайтирилди. 1993 йилда мулкчилик шаклини ўзгартирган хўжаликларнинг банклар ва маҳсулот етказиб берувчиларга қарзларининг тўлов муддати 20 йилга узайтирилди.

Баҳорги дала ишларини ўтказиш учун 452 миллиард сўм, идоралараро ўтказилган ҳисоб-китоб натижасига кўра эса 258 миллиард сўм кредит ажратилди.

Бироқ, иқтисодий ислоҳотлар самарадорлиги ҳали паст даражада қолмоқда, дея таъкидланди мажлисда. Миқдор кўрсаткичлари ижобий бўлса-да, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоят ва туман ҳокимликлари, республика вазирликлари ва идоралари ишида жиддий камчиликлар мавжуд.

Деҳқон (фермер) хўжаликларига ер ажратиб бериш бўйича белгиланган топшириқ бажарилмади. 100 минг гектар ўрнига 75,6 минг гектар ер берилди, холос. Айниқса, Сирдарё, Қашқадарё, Фарғона, Сурхондарё, Хоразм вилоятлари ҳамда Қорақалпоғистон Республикасида бу иш ниҳоятда қониқарсиз аҳволда.

Ер ажратиш меъёрларига ҳам тўла амал қилмаслик ҳоллари учрамоқда. Масалан, Навбаҳор туманидаги 68 бош моли бўлган «Темур»

(Давоми 2-бетда).

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

30 май куни мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош котибининг ўринбосари Марек Гоулдингни қабул қилди.

Суҳбат чоғида Ўзбекистон ва Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ўртасида тобора ривожланиб бораётган ҳамкорлик алоқалари, минтақадаги хавфсизлик ва барқарорлик масалалари атрофлича муҳокама қилинди.

Меҳмон самимий қабул учун миннатдорлик билдириб, Ўзбекистонда юритилаётган тинчликсевар ташқи сиёсатга юқори баҳо берди.

Суҳбатда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Т. Алимов, ташқи ишлар вазири С. Саидқосимов иштирок этди.

Шу куни Марек Гоулдинг Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Саидмухтор Саидқосимов билан учрашди. БМТнинг Ўзбекистондаги ваколатхонасида бўлди.

(ЎзА).

ТОЗАЛИК—СОҒЛИҚ ГАРОВИ

Тошкент шаҳар Соғлиқни Сақлаш Бош бошқармасининг шаҳар ҳокимлигида эпидемияга қарши кураш бўйича фавқулодда комиссиясининг мажлиси бўлиб ўтди.

Яқинда Тошкент шаҳрида бўлиб ўтган эпидемияга қарши кураш фавқулодда комиссияси мажлисининг биринчи сонли баёни шаҳар ҳудудини юқумли касалликларнинг кириб келиши ва тарқалишидан муҳофаза қилиш бўйича 1994-96 йилларга мўлжаллаб қабул қилинган дастурда белгиланган чора-тадбирлар тегишли ташкилот ва идораларда қай даражада амалга оширилаётганлиги кўриб чиқилди.

Мажлисда шаҳар Соғлиқни Сақлаш Бош бошқармаси бошлиғи Қ. Ризаев, санитария-эпидемиология станциясининг бошлиғи М. Зоиров, туман ҳокимлари ва соғлиқни сақлаш соҳаси бўйича олимлар ва мутахассислар иштирок этишди.

Эркин МАВЛОНОВ.

СОМОН ТЎШАКЛИ ДИВАН

Нукусдаги мебель ишлаб чиқарувчи ҳиссадорлик корхонасида диванлар учун шоли сомонидан тўшак тайёрлайдиган тармоқ фойдаланишга топширилди. Дастлабки иш куни 10 дона тўшак тикилди. Тармоқни «Ўзбекмебель» давлат ҳиссадорлик бирлашмаси билан тузилган шартномага биноан Германиянинг «А. Н. Майер машиненфабрик» фирмаси ўрнатди.

А. ИСКАНДАРОВ.

МАРКАЗИЙ ОСИЁ РЕСПУБЛИКАЛАРИ БОЛАЛАР ФОЛЬКЛОР—ЭТНОГРАФИЯ ФЕСТИВАЛИ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Азиз болажонлар, Марказий Осиё деб аталмиш гўзал ўлкаларнинг санъат ғунчалари!

Сизларни бугунги шодлик, истиқлол, тинчлик ва дўстликни тараннум этувчи фестивалингизнинг очилиши билан табриклайман.

Халқларимиз узоқ ўтмишдан бир-бирлари билан елкама-елка, оға-инидек яшайдилар. Шу туфайли ҳам уларнинг урф-одатлари, тили, анъаналари, қуй-қўшиқлари ҳам бир-бирига яқин, ҳамоҳанг ва тушунарлидир.

Бугунги кунда сизлар турли мустақил давлатларнинг ёш вакилларисиз. Лекин дўстлик, санъат, куй-қўшиқ чегара билмайди. Биз, катта авлод вакиллари эса сизларни дўст-иноқ, бир-бирингизни севиб-ардоқлаб яшамоғингиз, яхши инсонлар бўлиб етишмоғингиз учун, халқларимиз эртасидаги азалий оға-инилик муносабатларини янада мустаҳкамлаш учун қўлимиздан келган барча ишларни қиламиз.

Мен ўйлайманки, сизларнинг бугунги байрамингиз анъанавий бўлиб қолади, гўзал ўзбек диёри эса ҳамиша сизларни ўз фарзанди каби кутиб олишига ишончим комил.

Фестивалингиз ишига муваффақият, сизларга эса бахт-иқбол, ўқишларингизда улкан зафарлар, ўз халқингизнинг муносиб фарзандлари бўлиб етишувингизда энг эзгу тилаклар билдираман.

Ўзбекистон
Республикаси
Президенти
И. КАРИМОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

АҲОЛИГА СОТИЛАДИГАН ЁҚИЛҒИ, ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИ ЧАКАНА НАРХЛАРИНИ ҲАМДА ЙЎЛОВЧИ ТАШИШ ТРАНСПОРТИ ХИЗМАТЛАРИНИНГ ТАРИФЛАРИНИ ЎЗГАРТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Республикага келтирилаётган нефть ва бошқа ёқилғи ресурслари нархларининг ошиши муносабати билан, шунингдек, энергия ресурсларидан фойдаланишнинг самарадорлигини ошириш ҳамда халқ хўжалиги тармоқларининг барқарор ишлашини таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. 1994 йилнинг 1 июнидан бошлаб ёқилғи-энергетика ресурсларининг чегараланган чакана нархлари ҳамда шаҳарда ва шаҳар атрофига қатнайдиган йўловчи ташиш транспорти хизматларининг тарифлари иловага мувофиқ белгилансин.

2. Аҳолининг айрим тоифаларига республика ҳукумати илгари қабул қилган қарорларга мувофиқ берилган амалдаги имтиёзлар сақлаб қолинсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари бир ҳафта муддатда мазкур қарорга иловага мувофиқ янги чакана нархлар ва тарифлар прейскурантларини тасдиқласинлар ҳамда барча манфаатдор вазирликлар, идоралар, корхоналар ва ташкилотларга етказсинлар.

4. Мулкчиликнинг барча шаклларидаги корхоналар ва ташкилотлар кўмир ва автомобиль бензинининг қолдиқларини 1994 йил 1 июндаги ҳолатга кўра қайта баҳолаб чиқсинлар, қайта баҳолашдан тушган суммани ўзларининг айланма маблағларини тўлдиришга йўналтирсинлар.

5. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 27 январдаги 45-сон, 1994 йил 29 апрелдаги 226-сон қарорлари ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

Ўзбекистон
Республикасининг
Бош вазири
А. МУТАЛОВ.
Тошкент шаҳри,
1994 йил 30 май.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИГА ИЛОВА

ЁҚИЛҒИ, ЭНЕРГИЯ, ШАҲАРДА ВА ШАҲАР АТРОФИГА ҚАТНАЙДИГАН ЙЎЛОВЧИЛАРНИ ТАШУВЧИ ТРАНСПОРТ ХИЗМАТИГА БЕЛГИЛАНАДИГАН ЧАКАНА НАРХ ВА ТАРИФЛАРНИНГ

ЧЕГАРАЛАНГАН МИҚДОРЛАРИ

	Ўлчов бирлиги	чакана нархи (тариф) бир бирлик учун сўм-купонларда
Табиий газ	1000 м³	3500
Электр энергияси	квт.с.	30
Электр плиталар билан жиҳозланган уй-жойларда яшовчи аҳолига бериладиган электр энергияси	квт.с.	15
Автомобиль бензини (ўртача)	литр	1000
Кўмир (ўртача)	тонна	25000
Шаҳар транспортида йўловчилар ташиш: автобус, трамвай, троллейбус	бир марта юриш	100
Метро	—	100
Шаҳар атрофига қатнайдиган автобусларда йўловчилар ташиш: умумий типдаги	1 км йўл учун	17
юмшоқ ўринли	—	25

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

УН ВА БУЛКА НОННИНГ ЧАКАНА НАРХЛАРИНИ ЎЗГАРТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Донни сотиб олиш, уни ташиш ва қайта ишлаш харажатларининг ошиши муносабати билан Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. 1994 йилнинг 1 июнидан бошлаб 1 килограмм уннинг чакана нархи ўртача 500 сўм-купон ва 1 килограмм булка ноннинг чакана нархи ўртача 400 сўм-купон этиб белгилансин.

2. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги уннинг ва булка ноннинг чиқарилаётган турларини ҳисобга олган ҳолда янги чакана нархлари прейскурантларини манфаатдор вазирликларга ва идораларга етказсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасининг 1994 йил 28 февралдаги 100-сон қарори ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

Ўзбекистон
Республикасининг
Бош вазири
А. МУТАЛОВ.
Тошкент шаҳри,
1994 йил 30 май.

Собитқадамлик—фаолиятимиз мезони бўлсин

(Давоми. Боши 1-бетда).

деҳқон хўжалигига 30 гектар ўрнига атиги 12 гектар ер ажратилган, холос. Бундай мисолларни яна келтириш мумкин.

Хўжаликларнинг ички ишлаб чиқариш муносабатлари секин ўзгармоқда, маҳсулот ишлаб чиқарувчиларнинг ҳуқуқларини камситиш ҳоллари учраб турибди, қишлоқ хўжалигининг самарали фаолият кўрсатишини таъминлаши лозим бўлган корхоналар билан ҳамкорлик механизми ҳануз яратилмаган.

Пахтачилик хўжаликлари билан пахта заводлари ўртасидаги иқтисодий муносабатларни такомиллаштириш, пахта хомашёсининг ва пахта маҳсулотларининг сон ва сифат кўрсаткичларини аниқлашдаги номутаносибликларни бартараф қилиш долзарб масала бўлиб қолмоқда.

Қишлоқ хўжалик вазирлиги, «Ўзмевасабзавотузумсаноат», «Ўзбекбирлашув», «Ўзгўштсаноат», «Ўзкоптайёрловсавдо» каби концернларга қарашли тайёрлов ташкилотлари кўпинча деҳқон (фермер) хўжаликлари ва шахсий томорқа эгалари билан шартномалар тузишга етарли эътибор бермаяптилар.

Банк муассасалари тайёрлов ташкилотларининг қишлоқ хўжалик маҳсулотларини топширувчилар билан ҳисоб-китоб қилиш учун вақтида кредит ажратмаслиги сабабли қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирувчиларнинг молиявий аҳволи мушкуллашмоқда.

Шу йилнинг апрелига қадар хўжаликларнинг банкларга муддатида тўламаган қарзлари 4,1 миллиард сўмни, маҳсулот етказиб берувчиларга муддатида тўланмаган қарзлари эса 210,8 миллиард сўмни ташкил этди.

Зикр этилганларни хулосалаганда, қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш борасидаги ҳукумат қарорлари етарли даражада амалга оширилмаяпти, дейиш мумкин. Расмиятчилик ва нўноқликка, сансалорлик ва буйруқбозликка йўл қўйилмоқда.

Бизда илгариги тузумдан қолган бир иллат бор, деди Президент. Юқори давлат идораларига, жойлардан кўпинча ёқимсиз кўрсаткичлардан «тозаланган», яъни силлиқланган маълумотлар келади.

Бугун ислоҳотнинг боришига, унинг суръат ва миқёсига рўй-рост баҳо берадиган бўлсак, қишлоқ хўжалиги бу жараёндаги энг қотиб қолган, бошқача айтганда, «консерватив» соҳа бўлиб турибди.

Гарчи бир қанча давлат хўжаликларининг, фермаларнинг номи, мулкчилик шакли ўзгаргани билан моҳият тубдан ўзгармаяпти, дея таъкидлади Ислом Каримов. Айниқса, қишлоқ хўжалигини бошқариш эски ҳаммом—эски тос усулида давом этяпти, бу соҳа раҳбарларида янгиликка интилиш, изланиш сезилмаяпти.

Боя айтилганидек, баҳорги дала ишларини ўтказиш учун 452 миллиард сўм кредит ажратилган эди. У ўз эгасига етиб боргунча вилоят, туман, хўжалик каби уч-тўртта босқичдан ўтади. Асоссиз кредит бериш оқибатида уларнинг 5—6 фоизигина банкларга қайтиб тушяпти, холос. Ҳолбуки, банклар кредит оладиган хўжалик, фермер ва тадбиркорлар билан бевосита муносабат ўрнатиши, яъни, банк-фермер, банк-копператив усулида ишлаши, уларнинг олинган кредитни қайтара олиш имкониятини ўрганиши, бунга ишонч ҳосил қилгандан кейингина маблағ бериши керак.

Ислоҳот йўлидаги яна бир тўсиқ қишлоқ хўжалик маҳсулотлари харид нархларининг ҳақиқий маънода эркин эмаслигидир. Айрим савдо ташкилотлари, воситачи — тижоратчи идоралар маҳсулот етиштирувчиларга «Молингни шу нархда сотасан, йўқ десанг, ўзинг биласан» қабилида зўравонлик қилмоқдалар. Деҳқон ёки фермер нима қилсин! Сотмай деса, маҳсулоти айниб кетади. Бошқа харидор бўлмаса!

Бунинг устига, айрим юқори самарадорликка эга, муайян соҳада яккаҳоким бўлиб олган «Ўзгўштсутсаноат», «Ўзмевасаноат» каби концернларнинг раҳбарлари ўзларига қарашли иншоотларни очиқ ҳиссадорлик жамиятларига айлантиришга шошилмаяптилар, ислоҳот, келажак ҳақида ўйламаяптилар. Бошқача қилиб айтганда, ўз «мулк»ларига бошқаларни «шерик» қилишни, аралаштиришни истамаяптилар.

Бундан шундай хулоса чиқадики, токи мулк шакли том маънода ўзгармас экан, у ўз эгасини топмас экан, ислоҳотни олға силжитиб, ҳақиқий бозор муносабатларини шакллантириб бўлмайди, дея такидлади президент. Шундай экан, Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Қишлоқ хўжалик фанлари академияси, Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси ҳамда бошқа манфаатдор муассаса ташкилотлар қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотни чуқурлаштириш механизмини ишлаб чиқиши ва уни собитқадамлик билан амалиётга татбиқ этиши зарур.

Мажлисда қишлоқда ислоҳотнинг тезкорлик билан амалга оширилишини, бу борадаги Президент фармонлари ва ҳукумат қарорларининг бажарилишини назорат қилувчи махсус комиссия тузишга қарор қилинди.

Қимматбаҳо қоғозлар бозорини ташкил этиш ва унинг ривожланиши учун етарли шарт-шароит яратиш ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётига ўтиш, аҳоли кенг қатламларига мулкчиликда ўз улуши билан қатнашиш имкониятини бериш, чет эл сармоядорларини жалб этиш, пул муомаласини бошқариш усулларини такомиллаштиришнинг асосий йўналишларидан биридир.

Қимматбаҳо қоғозлар бозорини ривожлантириш асослари «Қимматбаҳо қоғозлар ва фонд биржаси тўғрисида», «Хўжалик жамиятлари ва ширкатлари тўғрисида»ги Қонунларда ўз аксини топган.

Шу қонунларга мувофиқ биринчи босқичда Молия вазирлиги бошқа вазирликлар ва идоралар билан келишилган ҳолда қимматбаҳо қоғозлар чиқариш учун гувоҳнома ҳамда қимматбаҳо қоғозларни чиқариш учун лицензиялар бериш тартибини ишлаб чиқди. Ана шу ҳуқуқий асосларда акционерлик жамиятлари ташкил этилди, қимматбаҳо қоғозлар жараёни бошланди.

Давлат қимматбаҳо қоғозларининг бугунги кундаги асосий тури 1992 йилдаги 12 фоизли ички ютуқли заёмнинг давлат облигацияларидир.

Акционерлик жамиятлари қимматбаҳо қоғозларига келсак, иқтисодий ислоҳотнинг биринчи босқичида уларнинг бозори ҳали етарли даражада ривожланмади, жорий йилнинг май ойига қадар умумий миқдори 131 миллиард сўм-купон бўлган қимматбаҳо қоғозлар чиқарилди. Уларнинг тўртдан уч қисмидан ортиғи «Ўзсаноатқурилишбанк» ҳиссасига тўғри келади.

Шундан очиқ турдаги акционерлик жамиятларининг қимматбаҳо қоғозлари 30 фоиздан камроқни ташкил этади.

Қимматбаҳо қоғозлар эмиссиясининг озлиги, юридик ва жисмоний шахсларнинг уларни сотиб олишга ва қайтадан сотишга қизиқишининг йўқлиги ёпиқ турдаги хўжалик жамиятларининг кўплиги, қимматбаҳо қоғозлар бозорининг давлат томонидан бошқарилишининг тўлақонли меъёрий-ҳуқуқий механизми мавжуд эмаслиги, фонд биржалари ва инвестиция институтлари фаолиятидаги ташкилий муаммоларнинг ечилмагани, кўпгина қимматбаҳо қоғоз чиқарувчиларнинг молиявий аҳволи ночор эканлиги, ишончли кафолатнинг ва дивиденд тўлашнинг аниқ механизми йўқлиги, шунингдек, қимматбаҳо қоғозлар чиқаришда, реклама қилишда ва муомалага киритишда тажриба етишмаслиги билан изоҳланади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тадбиркорликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида» 1994 йил 21 январдаги ҳамда «Ўзбекистон Республикасида мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш жараёнини янада ривожлантиришнинг устивор йўналишлари тўғрисида» 1994 йил 15 мартдаги Фармонлари иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишнинг, жумладан, қимматбаҳо қоғозлар бозорини ривожлантиришнинг иккинчи босқичи ва йўналишлари шартларини белгилаб берди.

Бу ҳужжатларда хусусийлаштирилган корхоналар негизида асосан очиқ турдаги акционерлик жамиятлари ташкил этилган ҳолда, қимматбаҳо қоғозларни бозорга чиқариш, мулкчиликнинг шаклларини ўзгартириш жараёнини чуқурлаштириб бориш назарда тутилган.

Кўрсатиб ўтилган вазифаларни амалга ошириш, биринчи навбатда, ислоҳотларнинг янги босқичига нисбатан қўлланилиши назарда тутилган қонунлардаги меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар тизими ишлаб чиқилишини талаб қилади.

Ана шу мақсадда Молия вазирлиги, Адлия вазирлиги, Давлат мулки қўмитаси томонидан бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда қимматбаҳо қоғозлар бозорини ташкил этиш ва уни бошқариш бўйича меъёрий ҳужжатлар тайёрланди.

Қимматбаҳо қоғозлар бозорини ташкил этиш, уни ривожлантириш бозор муносабатларига асосланган иқтисодий тизимнинг муҳим шартидир, деди Президент. Чунки, аҳоли ана шу акциялар орқали мулкка эгалик қилади, ишлаб чиқариш жараёнига, корхоналарнинг фаолиятига таъсир этади. Қолаверса, у аҳоли қўлидаги «ортиқча» пулларни ишлаб чиқаришга жалб этиш, пулнинг қадрсизланиш жараёнини «жилов»лаб туриш воситасидир.

Бугунги муҳокамадан маълум бўлдики, «Қимматбаҳо қоғозлар ва фонд биржаси тўғрисида»ги Қонун қабул қилинган бўлсада, унинг моддаларини ойдинлаштирувчи, бу жараённи тартибга солиб турувчи кўпгина йўриқномалар ҳали тасдиқланмаган. Бу ишни жадаллаштириш, уни амалга оширишда етти ўлчаб, бир кесиш, бу масала одамларнинг акция чиқарувчиларга ишончи билан боғлиқлигини, бу ишонч йўқотилса, қайта тиклаб бўлмаслигини бир дақиқа бўлсин унутмаслик лозим, деди Ислом Каримов пировардида. Шунингдек, юксак самарали, жаҳон бозорида обрўга эга бўлган корхоналар акцияларининг бир қисми билан чет элдаги машҳур биржаларда қатнашиш, шу йўл билан тажриба орттириш, маблағ топиш йўлларини излаш вақти келди.

Мажлисда олимлар, банк вакиллари, тадбиркорлар муҳокама этилган масалалар юзасидан фикр-мулоҳазаларини баён этдилар.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузурида қимматбаҳо қоғозлар бозорини шакллантириш ва фонд биржаси фаолиятини ташкил этиш бўйича махсус комиссия тузиш мақбул деб топилди.

Президент Ислом Каримов тавсиясига биноан республика Бош вазирининг ўринбосари, «Ўзистиқболстат» давлат қўмитаси раиси М. Шарифхўжаев Иқтисодий ислоҳот, тадбиркорлик ва хорижий сармоялар бўйича идоралараро кенгаш таркибига киритилди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. Халилов, Бош вазир А. Муталов, Бош вазир ўринбосарлари Ў. Султонов, М. Усмонов, Тошкент шаҳри ҳокими А. Фозилбеков қатнашди.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Ҳ. ҒУЛОМОВНИ (ҲАМИД ҒУЛОМ) ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбек адабиётини ривожлантиришга қўшган муносиб ҳиссаси ҳамда жамоат турмушида фаол иштирок этгани учун ёзувчи Ҳамид Убайдуллаевич Ғуломов (Ҳамид Ғулом) Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти **И. КАРИМОВ.**

Тошкент шаҳри,
1994 йил 30 май.

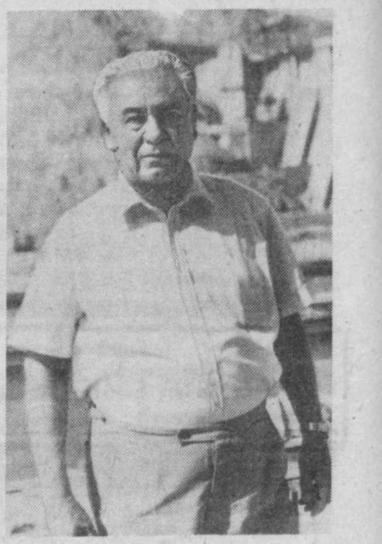

Ҳамид ҒУЛОМ

ҚУЁШ БЎЛГИЛ

Кўнглингда ёниб оташ,
ғайратда сен ёш бўлгил,
Дуч келса машаққатлар
қаттиқликда тош бўлгил.

Мақсадни улуғ сақла,
ростликни мудом ёқла,
Ҳақ ишни сен ардоқла,
дўстларингга бош бўлгил.

Халқинг минг чинор бўлса,
минг чинор қатор бўлса,
Фахр эт барқарор бўлса,
Сен унга тутош бўлгил.

Мардларга сен авлодсан,
майдонда чин Фарҳодсан,
Давринг меҳри-ла шодсан,
Меҳринг-ла қуёш бўлгил!

ЁЗУВЧИ ҲАМИД ҒУЛОМ— 75 ЁШДА

БИР ҚАТРА ДИЛ ИЗҲОРИ

Ўқувчи қалбини забт этиш, ундан бир умрлик жой олиш қўлига қалам тутган ҳар бир шоиру ёзувчининг эзгу орзуси бўлса керак.

Муҳтарам адибимиз Ҳамид Ғулом худди шу орзуси ушалган бахтли ижодкорлардан биридир. У кишининг қаламига мансуб қатор назмий ва насрий асарлар бугун кенг китобхонлар оммасининг маънавий мулки бўлиб қолди.

Ҳамид Ғулом ёш ижодкорларга сабоқ бўлгулик ижод йўли яратди. Хусусан, у кишидаги меҳнатсеварлик, тиришқоқлигу изланувчанликнинг ўзи бир мактабдир.

Ҳамид Ғулом ўз журналистик фаолияти давомида халқ орасида, оддий одамлар орасида кўп юрди. Шу боис бўлса керак, бу серқирра ижодкорнинг ёзган қатор бадиий асарларида ҳам халқчиллик руҳи ғоят устун.

Мана, бугун атоқли адибимиз 75 ёшга тўлибдилар. Бироқ у киши ҳамон қаторда. Мустақиллик шарофатидан қайта чархланган қалами толмас қўлидан тушгани йўқ. Биз «Туркистон» газетасининг ижодий жамоаси бу устоз ёзувчини муборак оқсоқоллик ёши билан қутлаб у кишига мустаҳкам саломатлик тилаб қоламиз.

«ТУРКИСТОН»чилар.

ЮЗМА-ЮЗ

Яқинда Ёшлар Иттифоқи Тошкент шаҳар қўмитасининг Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтида талаба-ёшлар билан амалий фаолиятда ўзаро ҳамкорлик тажрибасини ўрганишга бағишланган семинари бўлиб ўтди.

Уни Ёшлар Иттифоқи шаҳар қўмитаси биринчи котиби Р. Абдуқодиров очди. Институт ректори профессор К. Юсупов ҳам ўз ўрнида талабаларни ижтимоий ҳимоя қилишга қаратилган ҳукумат қарорларини бажаришдаги ректоратнинг самарали тажрибаси билан таништирди. Институт Ёшлар Иттифоқи Қўмитаси котиби М. Тоштемиров эса ташкилотнинг ички тузилиши ва ҳаёти, унинг бюджети борасидаги изчил тадбирлар ҳамда ректорат томонидан яратилаётган шарт-шароитларга тўхталиб ўтди.

Йиғилиш сўнггида семинар иштирокчилари «Қайнонам — жоним онам» кўрик танловини томоша қилишди. Шунингдек улар институтнинг тарихий музейини бориб кўришди, талабалар тайёрлаган расмлар, ўймакорлик ишлари ҳамда ҳайкалтарошлик намуналарини кўздан кечирди. Институтдаги ёшларга бўлган муносабат ижобий томонга ўсганлиги ва улардаги истеъдодга алоҳида эътибор берилаётганини эътироф этишди.

Кейинги пайтларда Ёшлар Иттифоқининг олий ўқув юртларида, турли ташкилотларда бундай учрашувлар ўтказиб туриши одат тусига кириб бормоқда. Бу эса Ёшлар Иттифоқининг обрўси янада ошиб бораётганлигидан далолат беради. Юзма-юз учрашувларга нима етсин.

Умида ҚАЮМОВА.

ПРЕЗИДЕНТ КУБОГИ КУНДАЛИГИ

«ЮНУСОБОД» теннис клубининг марказий кортида «Президент кубоги» халқаро мусобақасининг тантанали очилиш қисми маромига етгандан сўнг, майдонга мамлакатимиз вакили Дмитрий Томашевич ва италиялик Давид Сагуинеттилар тушишди. Ўйиннинг қизиқарли бўлиши кутилмоқда эди. Бу бир томондан Ўзбекистон Президентининг беллашувни томоша қилаётгани билан боғлиқ бўлса, яна бир томондан иккала теннисчи рейтинг жиҳатидан бир-биридан анча фарқ қилар эди. Ҳатто баъзи бир теннис ихлосмандлари Томашевични «нолдан юқорига кўтарила олмайди. Геймда ютишнику қўяверсин», дейишган эди. Тахминда ҳақиқат ҳам бордек туюлаверарди. Ахир Сагуинетти рейтинг бўйича 192-ўринда туради. Томашевич эса 900-дан нарида.

Шундай қилиб, ўйин бошланди. Биринчи бўлиб коптокни Томашевич узатди. У ўзининг галида барча имкониятлардан тўлиқ фойдаланди ва биринчи геймни муваффақиятли тамомлади. Италиялик теннисчи ҳам анойи эмасди. У геймда Дмитрийдан қолишмади. Ҳисоб 1:1 бўлди. Кейинги геймлар ҳам шу тарзда давом этаверди. Аммо бир гал Томашевич рақибининг «подачи»сида ютиб чиқди. 4:1 бўлган ҳолда Сагуинетти ўзини лоҳас сеза бошлади. Тезда тиббиёт вакиллари келишиб, уни кўрикдан ўтказишди. Ва маълум бир танаффусдан кейин ўйин давом эттирилди. Биринчи сетда «Тай-брек» усулини қўллашга тўғри келди. Чунки ҳисоблар гейм бўйича 6:6 бўлиб қолган эди. Энди ҳисоб юритишда 1,2 тарзида юритилиши зарур. Шундай қилиб, Томашевич нимага қодир эканлигини мана шу сетда кўрсатди. У 7/6 ҳисобида биринчи сетда ғолиб чиқди.

Иккинчи сет ҳам қизғин курашлар остида ўтди. Иккала теннис устаси ҳам бирбиридан қолишмас эди. Томашевич баъзи бир ўринларда қўпол хатоларга йўл қўйди. Копток узатишда бир неча бор муҳим очколарни қўлдан чиқарди. Бундан эса рақиби усталик билан фойдаланар эди.

Томошабинлар иккинчи сетда ҳам «Тай-брек» бўлиб қолмаса эди, деб чўчиб туришган эди. Буни қарангки, худди шундай бўлди ҳам. Бу сафар эса омад италиялик теннисчига кулиб боқди. Ҳисоб сетлар бўйича 1:1 бўлди. Энди ҳаммасини сўнгги, учинчи сет ҳал қилиши керак эди.

Шундай бўлди ҳам. Томашевич учинчи сетни юқори савияда ўтказди. Ва рақиби устидан 6/2 ҳисобида ғолиб келди. У ўйиндан кейин бу ҳақда оммавий ахборот воситалари ходимларига берган интервьюсида ҳам таъкидлади.

Қолган учрашувлар натижаси қуйидагича: М.-А. Горриц (Испания) — П. Векеса (Кения) — 2/6, 4/6, С. Нотебум (Голландия) — М. Ноулз— 6/4, 4/6, 6/3 Т. Ғаниев (Ўзбекистон) — Ш. Ножали (Венгрия) — 4/6, 0/6, Ф. Де Вульф (Бельгия) — Я. Вайнцирль (Германия) — 6/3, 6/3. М. Блэкмэн (АҚШ) — Д. Муса (Италия) — 6/3, 6/4. М. Робертс (АҚШ) — В. Спадеа (АҚШ)— 3/6, 5/7. Д. Меринов (Россия) — К. Алами (Марокаш) 5/7, 4/6.

Миллий туйғу йўлларида

МАЪНАВИЯТ ГУЛТОЖИ

Асосан, айрим жузъийликларни ҳисобга олмаганда, олға қараб ривожланиш умумжаҳон тарихий жараёнининг бош мазмунини ташкил этади. Маънавий равнақ ҳамиша мазкур мазмуннинг таркибий қисми бўлган. Зеро, инсонлар ҳаётий фаолиятига дахлдор бирон-бир жиддий муаммони маънавиятни, ақл-заковатни четлаб ўтиб ҳал этилмайди. Мабодо, масала ўзгача тарзда ҳал этилгудай бўлса, аҳволнинг вой бўлишлигини исботловчи мисолларни ҳаётдан исталганча келтириш мумкин.

Маънавиятнинг ўзи серқирра, сержило ижтимоий ҳодиса бўлиб, унинг таркибида фалсафа алоҳида ўринга эга. Фалсафа табиий-гуманитар илмлар, адабиёт, санъат каби соҳалардан, ижтимоий амалиётдан озиқланади ва бунга таянган ҳолда бутун борлиқни, унинг қонуниятларини ўзининг беқиёс умумлашмалар даражасидаги тушунчаларида ифода этади ҳамда ўз навбатида, фалсафага мадад берувчи барча соҳалар ҳамда ижтимоий амалиётга мустаҳкам назарий замин бўлиб хизмат қилади. Бу маънода фалсафа маънавият олами занжирининг бош ҳалқаси, ақл-заковат булоғининг кўзидир.

Нафақат бутун инсоният, балки алоҳида халқлар, миллатлар, давлатлар тараққиётида туб бурилиш ясаган даврлар ҳам тегишли фалсафий заминнинг мавжуд бўлишлигини тақозо этган. Шу боис, жамият равнақи йўлидаги кишанларни парчалаш ишида самарали иштирок этиш доимо фалсафа илмининг ёруғ кунларини ташкил қилган.

Жаҳон ҳамжамиятидан мустақил Ўзбекистон давлатининг ўзига муносиб ўрин олиши, Ватанимиз истиқлолини мустаҳкамлаш манфаатлари фалсафа илмий тараққиётини маънавий ҳаётимизнинг туб заруратига айлантирмоқда.

Ўзбекистон Президенти И. А. Каримов таъкидлаганидек: «Мақсадни тўла англамай, истиқболни кўрмай, яшаб ҳам, ишлаб ҳам бўлмайди. Янги давлат биноси қурилар экан, унинг ҳар бир жиҳатини пухта режалаштириш зарур».

Фалсафий тафаккурга таянмай ушбу вазифани ҳеч ҳам адо этиб бўлмайди. Демак, мамлакатимиз файласуф олимлари олдида мураккаб муаммоларни ҳал этишда иштирок этишдек масъулиятли ва шарафли бурч турибди. Уни бажариш учун нафақат яқин тарихимизга, балки бутун ўтмишимизга назар ташламоғимиз лозим.

Одатда, айримлар кечаги кунни қоралашга, келажакни ранглі бўёқларда тасвирлашга, ҳозирги кунга холисона баҳо беришда ожизликка мойилдирлар. Ваҳоланки, ҳозирги кун муаммоларини фақат тўғри тушуна билиш, ҳал қилиш ўтмишдан ҳамиша шифобахш сабоқлар чиқаришни, истиқболни аниқ-равшан кўра билишни тақозо этади. Айни пайтда, фақат ушбу талабларни бажариш туфайли ҳам шу куннинг муаммоларини тўғри тушуниш ва ҳал этиш мумкин.

Маданият бешигини қадимдан тебратган халқимиз буюк фарзандларининг номлари жаҳон маънавияти осмонининг ёруғ юлдузлари бутун бир йирик туркумини ташкил этган. Шу билан бирга, тарих шундан ҳам сабоқ бермоқдаки, мабодо, миллий ўз-ўзини англаш, бирлик оқсагудек бўлса, миллат, давлат, шахс учун мустақил, ҳур, озод ривожланишнинг етарли шароитлари муҳайё этилмаса, у ҳолда, «шогирд» халқлар «устоз» халқларни ўз чангларида қолдириб кетар эканлар...

Мустақиллик боис «отимизни қамчилаш» имкониятига эга бўлдик. Энди, ҳамма гап мавжуд имкониятлардан фойдалана билишда.

Бунинг энг асосий шарти — уларни фалсафий жиҳатдан англаб, пайқаб олишдадир. Бу борада муайян ишлар қилинди ва қилинмоқда. Аммо, бу ҳали «хамир учидан патир» даражасида ҳам эмас...

Машҳур ватандошимиз Абу Наср ал-Фаробийнинг минг йилдан ҳам кўпроқ вақт аввал эътироф этганидек: «Фалсафа билими очиқ-ойдин ишончли далил ҳужжатларга эга бўлади. Одамлар фалсафа йўли билан исбот этилган мавжуд нарса ҳақида тўла ишонч ва қаноатга эга бўладилар».

Ҳозирда биз асоратларидан қутилишга ҳаракат қилаётган собиқ мустабидчилик тузуми аччиқ тажрибаси ҳам бизга бу борада муайян сабоқлар бермоқда. Маълумки, мустабид тузум кенг миқёсларда илм-фан билан чиқиша олмасди. Чунки, бундай тузум шароитида ишлаб чиқарувчилар, фуқаролар мулкдан, жамиятни идора этишдан, маданиятдан бебаҳра қилинган, шу боис улар маъмурий-буйруқбозлик тизими иродасининг тил-жағсиз, кўр-кўрона ижрочиларига айланган бўлиб, жамиятда том маънодаги фанга ҳожат қолмаганди. Фаннинг, жумладан, фалсафанинг, натижада, ўз қобиғида ўралашиб, сиёсатнинг дастёрига айланганлиги бежиз эмасди. Бу бир томондан.

Иккинчи томондан, мустабид тузум инқирозининг, таназзулининг ўзи бошқа сабаблардан ташқари, айни унинг асосини бебозорлик, маъмурий-буйруқбозлик иқтисоди ташкил этганлиги билан белгиланди. Бу тажриба иқтисодий, сиёсий, маънавий, ахлоқий жиҳатлардан мустаҳкамланмаган энг олийжаноб орзу-умид, ниятлар ҳам, пировард натижада, ҳалокатга юз тутишига маҳкум этилганликларини бутун жаҳон олдида кўз-кўз қилди. Дарҳақиқат, мажбурий тарзда жаннатга ҳайдаб киритилган одамлар ҳатто шу ерда ҳам ўзларини бахтиёр ҳис этмасликларини тушуниб олиш қийин эмаску, ахир.

Ҳар қандай ижтимоий тузумнинг қудрати унинг ўз-ўзидан ривожланиш, ўз-ўзидан янгиланиш, ўз-ўзидан покланиш ва заминида ётган салоҳиятни ўз-ўзидан рўёбга чиқара олиш қобилияти билан ўлчанади. Албатта, бу деганимиз мазкур жараённи назоратсизлик, бош-бошдоқлик тарзида юз беришини англатмайди. Зотан, бунга ушбу имкониятларни ҳамда уларни рўёбга чиқариш мурватларини пайқаб, англаб олишга даъват этилган омиллар, аввалданоқ, таркибан кирадилар.

Соғлом, теран фикр кушандаси бўлмиш мустабидчилик тузуми даврида жамиятнинг бундай ривожланиш имкониятлари ўта чекланган эди. Унинг энг заиф жойларидан бирини бозор муносабатларини маъмурий-буйруқбозлик амалиёти билан алмаштирилганлиги ташкил этди.

Ҳозирда бизнинг бозор иқтисодиёти муносабатларига ўтишдан ўзга йўлимиз йўқ эканлигини эътироф этиш — давримизнинг энг муҳим фалсафий сабоқларидан бири сифатида юзага келди.

Одатда иқтисод ҳақида иқтисодчилар гапиришини маъқул кўрадилар. Маълум маънода, бу тўғри, албатта. Бироқ, иқтисоднинг ижтимоий ҳаётнинг ўзга соҳалари билан алоқаси, улар таркибида тутган ўрни масаласи — бу соф фалсафий муаммодир.

Бундан ташқари, бозор биз учун собиқ Иттифоқнинг инқирози туфайли юзага келган зарурат эмас. Аксинча, Иттифоқ айни бозор муносабатларига таянилган бирликнинг тимсоли бўлмаганлиги учун ҳам барҳам топди. Эндиликда, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари учун бозор иқтисодиёти ҳаёт-мамот, чинакам мустақил, замонавий мамлакатларга айланиши, маданий халқлар ва миллатлар жаҳон ҳамжамиятига тенг ҳуқуқли аъзолар сифатида киришлари масаласи ҳамдир.

Олдимизда турган тақдириломон муаммоларни ҳал этишда ҳамма жиҳатларни ҳар томонлама пухта фикрлаб олиш, истиқбол уфқларини аниқлаб олиш, амалга оширилаётган ўзгаришларнинг эҳтимоли оқибатларини олдиндан пайқаш ўта муҳимдир. Зеро, теран, кенг қамровли тафаккур мулкига айланган оламнигина забт этилган, деб ҳисоблаш мумкин... Акс ҳолда, уни, худди бамисоли фақат силлиқ думигина қўлга кирган балиқ каби, ўзимизники, деб айтишимиз ўринсиздир.

Шуни алоҳида таъкидламоқ лозимки, назарий мавҳумликнинг олий тимсоли — фалсафий тафаккур жузъий муаммоларни ҳал этмайди, балки уларни ҳал қилиниши учун замин яратади. Наинки, йўлни ундан юрган одамгина босиб ўтиши мумкин бўлганидек, фалсафа гўёки, йўловчининг қўлидаги бир ёритқич — машъалдир. Айни пайтда, фалсафа ўткинчи, олди-қочди масалалар билан шуғулланмайди. У «абадий» ҳамда ҳамиша «долзарб» муаммолар устида бош қотиради. Баъзилар ёзган ишларини 1-2 йил ичида чоп этолмасалар, унинг эскириб қолганлиги хусусида куюниб гапирадилар. Яна бошқа бировларнинг ўнлаб йиллар давомида машғул бўлган «фаолиятларининг» натижалари оддий бир сиёсий бурилишнинг ўзидаёқ «аравадан тушиб қолади» ёки «қумга қуйилган сувдек» йўқ бўлиб кетади. Ваҳоланки, биз битилганига минг йиллар бўлганига қарамай, фалсафанинг асл буюми бўлмиш «абадий» қадриятларни тараннум этган аждодларимиз меросларини кўҳна тарих қаъридан мисқоллаб териб олишга ҳозир ҳам ўта кескин эҳтиёж ҳис этмоқдамиз.

Албатта, ҳали ҳеч кимга, уни шакллантирган муҳит қобиғидан бутунлай чиқиб кетиш насиб этмаган. Айтмоқчимизки, ижодга замона зайли, илм-фан ривожи даражаси ҳамда унинг соҳибининг шахсий ҳислатлари ўз муҳрини босмай ҳеч ҳам иложи йўқ. Аммо, нима бўлганда ҳам, «ижод» натижаларининг совун кўпигидай бир зумда барҳам топиши бунинг қандай «ижод» бўлганлигидан муайян далолат берса керак... Биз бундай ҳолатлардан тегишли сабоқлар чиқармоғимиз даркор. Яъни, мабодо, илм нодонлик измига бўйсундирилса, бунинг натижасида, фан, олимлик бадном бўлишлигини, халқнинг эса кўрган-кечиргани кони зарардан бошқа нарса бўлмаслигини чуқур англамоғимиз зарур.

Буюк Алишер Навоийнинг «Ҳайратул-аброр»да худди мана шундай нохуш вазиятни назарда тутиб айтган қуйидаги байтларини ҳамиша ёдда сақламоғимиз айни муддао бўлур эди:

«Илмни ким воситаи жоҳ этар,
Ўзинию халқни гумроҳ этар.
Олим агар жоҳ учун ўлса залил,
Илми анинг жаҳлига бўлғай далил».

Демак, кўриниб турибдики, илм — донолар мулки, нодонликнинг кушандаси. Илмни нодонлар томонидан ўзларининг ғаразли мақсадларига эришиш йўлида ундан ниқоб сифатида фойдаланишларига чек қўйиш учун жамиятда илм тарафдорларининг кўпаймоғи талаб этилади. Зеро, мутлақо тўғри айтилганидек: «Зар қадрига заргар етади».

Мамлакатимизда вужудга келаётган янгича шароитлар бунга ишончли кафолат бўлишга даъват этилган. Мустабидчилик даврида барча «умумий қозонга» ишлаб, ундан «йўлини қилиб» ўз улушини ажратиб олган, аксарият ҳолларда «ишлаган тишламай, ишламаган тишлаган» бўлса, эндиликда, бозор муносабатлари, муқаррар равишда, барча соҳаларни, муносабатларни бамисоли «рентген нурлари» каби ойдинлаштиради, сарасини сарага, пучагини пучакка ажратади, кимни ким эканлигини яққол кўрсатади. Бундан ҳеч ким қочиб қутулолмайди. Кимларнингдир томонидан бошқаларнинг нонини «туя қилиб» туширишга барҳам берилади. Наинки, бозорни мулксиз, мулкни эса — унинг эгасисиз сира тасаввур этиб бўлмайди. Айни пайтда, мулкнинг эгаси, бу фақат — хусусий мулк соҳиби дегани эмас. Бунинг устига, ҳозирги замон ижтимоий ишлаб чиқариши жамоавий мулкнинг устиворлигини кўпроқ тақозо этмоқда. Мулкни хусусийлаштириш — ягона мақсад бўлмай, балки мулкчиликнинг хилма-хиллигини ва бу орқали ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш воситасидир, холос. Кўпинча, мулкни иқтисодий ёки ҳуқуқий ҳодиса, тушунча, деб биладилар. Мулкнинг бу жиҳатларини инкор этмаган ҳолда, биз, унинг аввалambор, ижтимоий ҳодиса, фалсафий тушунча эканлигини таъкидлашни истардик. Мулк ижтимоий ҳодиса сифатида, кишилик жамияти мавжудлигининг, бозордан қатъий назар, доимий шартидир. Фалсафий тушунча сифатида эса, у ҳамиша ўзининг тарихий шаклларидан қатъий назар, инсоний, шахсий омилнинг, ишлаб чиқаришнинг ашёвий шарт-шароитлари билан боғланиш усулини англатади. Жамиятдаги, инсонлар ўртасидаги барча кўринишдаги муносабатлар, пировард натижада худди мана шу боғланиш усулининг қай тарздалилиги, яъни, кишиларнинг мулкка эгаликлари ёки ундан маҳрумликлари, унга эгалик ёки ундан маҳрумликларининг қандай кўринишда намоён бўлишлиги билан белгиланади. Бу ерда фақат шуни таъкидлашимиз мумкин: мулк эгаси — ўз-ўзидан тиниб-тинчимас, доимо ҳаракатдаги киши. Мулкдан маҳрум киши — мажбурий меҳнат ижрочиси, муте, тобе, ҳуқуқлари кемтик, ўзининг чинакам инсоний фазилатларини рўёбга чиқаришдан манфаатсиз шахс. Манфаатсиз шахс — юраги уришдан тўхтаган танани эслатади...

Мулкка эгалик бор жойда меҳнат манфаатдорлик асосида амалга оширилади, у йўқ жойда эса назоратчилик асосида, яъни хўжакўрсинчилик тарзида юз беради.

Инсон ҳуқуқлари юзаланиши учун шароит яратмаган жамиятни тўлақонли, деб бўлмайди. Қонуний ҳуқуқларнинг ўзи эса ўз-ўзидан рўёбга чиқмайди. Қонунларга, ҳуқуқларга фақат мулк соҳиби бўлганликлари учун ҳам, уларнинг сўзсиз бажарилишидан, аввалambор, моддий жиҳатдан манфаатдор бўлган кишиларгина ҳаёт, жон бахш этишлари мумкин.

Шу боис, бутун жамиятнинг, унинг ваколатли идораларининг, биринчи навбатда, давлатнинг бутун куч-ғайрати ижтимоий ҳаётнинг ушбу муҳим, тақдириломон ҳалқаси — мулкий муносабатларни халқ, миллат, инсон фаровонлиги, манфаатлари йўлида созлашга, унинг қудратли салоҳиятини тегишли тарзда жиловлашга қаратилмоғи лозим. Бу маънода, И. А. Каримов томонидан истиқлолимиз истиқболи калитини айни мулкчилик муносабатларини такомиллаштиришда, мулкнинг эгасини топиб, унга беришда кўрилаётганлиги фалсафий нуқтаи назардан мутлақо асосланган чуқур фикрдир.

Бир сўз билан айтганда, бизга миллий ҳамда умумжаҳон иқтисодий ва маданий тараққиётнинг энг яхши ютуқларини ижодий ўзлаштиришга таянган, ўз навбатида, бутун жамиятимиз, унинг ҳар бир фуқаросининг унумли меҳнат қилишининг, ижтимоий-сиёсий фаоллигининг, юксак маънавийлигининг, ахлоқий покизалигининг мустаҳкам заминини ташкил этувчи маданий бозор иқтисодиёти сув билан ҳаводек зарур. Ўзбекистонда буни амалга оширишнинг етарли даражадаги имконияти, эҳтиёжи, зарурати мавжуд. Миллий истиқлолимиз истиқболларини таъминлаш йўлидаги қатъий иродамиз — ушбу олийжаноб ниятларни рўёбга чиқишининг бош кафолатидир.

Абдулҳафиз ЖАЛОЛОВ,
Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси И. Мўминов номидаги Фалсафа ва ҳуқуқ институти директори.

Шеърият

Раъно ХЎЖАЕВА

БЕҚИЁС НАСИБАНГ МУБОРАК БЎЛСИН

ИСЛОМИНГНИ АСРА, ХАЛҚИМ!

ПРЕЗИДЕНТИМИЗ ИСЛОМ ҚАРИМОВГА
БАҒИШЛАЙМАН

Бу эл азал бир-бирин суяш нима билмади,
Кўпроқ қорним деди улус, кураш нима билмади,
Не-не тилло бошлар кетди, асраш нима билмади,
Чопганлар хўп чопиб олди, осганлар ҳам беармон,
Исломингни асра, халқим, омон бўлсин бобожон!

Халқим бугун пешонангга иқболу бахт битибдур,
Туғу тамға ва мадҳия, улуғвор шаҳд битибдур.
Хумо қуши айланибди, бахтдан тож-тахт битибдур,
Жаннатмакон Ватанингда ўз подшоҳинг ҳукмрон
Исломингни асра, халқим, омон бўлсин бобожон!

Бугун тинчлик, аҳилликнинг қадри баланд Ватанда,
Жалолиддин, Темурларнинг қони оқар ҳар танда,
Тилим бурро ва бағрим бут «Ўзбекистон» деганда
Киндик қонинг томган тупроқ муқаддасдир бегумон,
Исломингни асра, халқим, омон бўлсин бобожон!

Қайтиб келган қадриятинг қутлуғ энди, ўзбегим,
Мустақиллик нашидасин сургил энди, ўзбегим,
Ғунча эдинг, Раъно бўлиб очилдинг-ку, ўзбегим,
Бошингдаги бахт қушини учирмагил ҳеч қачон,
Исломингни асра, халқим, омон бўлсин бобожон!

Ёшлик шижоатдир, ёшлик журъатдир,
Ёшлик ҳароратдир, ёшлик қудратдир,
Ёшлик халол нонга ишлаш демакдир,
Ёшлик бебошликмас, айни ҳикматдир,
ЎЗБЕКИСТОН келажаги буюк давлатдир.

Ўзбекистон—мунис онажонимиз
Сени деб томирда оқар қонимиз,
Сенга фидо бўлсин жисму жонимиз,
Ёшлик бебошликмас, айни ҳикматдир,
ЎЗБЕКИСТОН келажаги буюк давлатдир.

Ишонч—саодатдир, жавоби—меҳнат,
Мулкобод Ватаннинг ороми—меҳнат,
Юзлаб Раънoларнинг илҳоми—меҳнат,
Ёшлик бебошликмас, айни ҳикматдир,
ЎЗБЕКИСТОН келажаги буюк давлатдир.

ИШОНЧ

Ватан—биз ёшларга ишонгай чексиз,
Диллардa бир олов ёнади тенгсиз.
Эл—юрт хизматида бўлмоқ бир бахтдир,
Ёшлик бебошликмас, айни ҳикматдир,
ЎЗБЕКИСТОН келажаги буюк давлатдир.

БУЛОҚ

Бахти туғиб қолди ЎЗБЕКИСТОНнинг,
Ахир, она замин чўнг совға қилди.
Етти қат қаъридан гулдурос солиб
Бир неъмат самога шаррос отилди,

Қувончлар қувончга уланди шу кун,
Зангори оловдан ёришди осмон,
Беқиёс насибанг муборак бўлсин,
Менинг она юртим ҳур ЎЗБЕКИСТОН!

Санъатга ошифта диллар

Биринчи учрашув

Халқимиз азалдан санъатсевар. Шунинг учун ҳам санъаткорлар элимиз томонидан севиб, ардоқланади. Катта санъаткорларга ҳавас қилиб келажакда машҳур қўшиқчи ёки бошқа бир санъат кишиси бўлишни орзу қилмаган қишлоқ болалари кам дейсизми?

«Мен республикамизнинг жуда овлоқ бир қишлоғида яшайман. Қишлоғимиздан бирор бир таниқли киши ёки санъаткор етишиб чиққанини эслолмаймиз. Назаримда, қишлоғимиз кишилари маданиятдан орқада қолаётгандек туюлади. Ўзим эса қишлоққа маданият, янгилик олиб киришга ҳаракат қилгим келади. Аммо авваллари киммдир қилмаган ишни менга ким қўйибди, дейман-да фикримдан қайтаман. Бунга сизлар қандай қарайсизлар».

Газета ва журналлар таҳририятига бундай мазмундаги хатлар ҳам келиб туради. Қишлоқ боласининг жайдари хаёллари ўзи каби содда. Гўё унинг назарида радио ва «ойнаи жаҳон»да қўшиқлари тез-тез янграб турадиган машҳур хонандалардан тортиб, то энди кўзга кўрина бошлаган ҳаваскорларгача, ҳамма-ҳаммаси Тошкентдек шаҳри азимда яшаётгандек.

Қишлоқдами, шаҳардами яшаб, ўзида бир ички ҳиссиёт сезиб, келажакда машҳур киши бўлишни орзу қилганларга мустақил Ўзбекистонимизда ҳамиша йўл очиқ. Талантлар, истеъдодлар-кўзимиз қорачиғи. Фақат улар тортинмай, ўз истеъдодларини бошқалар олдида намойиш эта олсинлар. Маданият ходимлари, биз журналистлар талантларни кашф этишимиз керак.

* * *

Наргиза ОМОНОВА — Поп туманида яшайди. Малоҳат Собирова эса Норин туманининг Норинкапа қишлоғидан. Санъатга иштиёқманд бу қизлар яқинда вилоят Ёшлар Иттифоқи қўмитасининг кенгайтирилган пленумида ўз санъатлари билан томошабинлар қалбидан муносиб жой олишди.

Наргиза — туман матлубот жамиятига қарашли болалар боғчасида тарбиячи бўлиб ишлаш билан бирга, туман маданият уйи қошидаги ҳаваскорлик жамоасининг фаол иштирокчиси. Наргиза санъатда ўз овози бўлишига ҳаракат қилади. У ёш шоира Инобат Ёндошованинг бир қанча шеърларига ўзи куй бастлаб, қўшиқ қилган. «Армон», «Дадажон, қайтиб келасизми», «Отам қабрига», «Онажон», «Вақт» қаби ўзи яратган қўшиқларни севиб ижро этади.

— Қўшиқ айтишни болалигимдан яхши кўраман. Ўзим ҳаваскор бўлсам-да, бировлар қўшиғини ижро этишни ёқтирмайман. Шоир Сергей Есениннинг мана бу сатрлари мен учун шиорга айланган:

Бировларнинг овози билан
Тўтиқуш ҳам бийрондур,
аммо.
Куйла фақат ўз созинг
билан,
Қурбақадек бўлса ҳам ҳатто.

Малоҳат СОБИРОВА (суратда)— қизиқчи. Ўзининг қайта-қайта таъкидлашича, у устоз кўрмаган ҳаваскор.

— «Ойнаи жаҳон» орқали намойиш қилинадиган қизиқчиларнинг ҳар бир чиқишларини, шунингдек, миниатюралар кўрсатувини кўриб қандайдир завқ оламан. Бир нарса қалбим тубидан отилиб чиқадигандек туюлади. Газета ва журналлардан қизиқ-қизиқ воқеаларни топиб аввал қайта-қайта ижро этаман. Кейин ўзимга маъқул бўлганини одамларга етказаман.

Малоҳат ижросидаги ҳар бир латифа, ҳангомалар томошабинга жуда оддий тил билан етиб боради ва тингловчига завқ-шавқ бағишлайди. Мана, бир эшитинг-а.

«Синфда дарс ўтаётган ўқитувчи бирдан . акса уриб юборибди. Ўқувчилар ҳурмат юзасидан домлага «соғ бўлинг, саломат бўлинг» дебдилар. Бу ҳолат бир неча дақиқада уч-тўрт бор қайтарилибди.

Шунда ўқитувчи:

— Болалар, сизлар кўпчилик, мен эса ёлғизман. Энди яна акса урсам ҳаммангиз валдирайвермасдан секингина қарсак чалиб қўйсангиз кифоя, дебди.

Танаффус маҳали болаларга қудуқдан ичимлик суви тортиб бераётган ўқитувчи эҳтиётсизлик оқибатида қудуққа тушиб кетибди. Болакайлар апил-тапил арқон топиб келиб, устозни қутқармоққа ошиқибдилар. Домла эпчил, содда болакайлар кўмагида қудуқдан эсон-омон чиқиши мумкин эди. Афсуски, сувга чўккан домла яна бир-икки акса уриб юборибди, болалар эса қарсак чаламиз деб арқонни...».

Малоҳат ва Наргизалар Наманганда ўтказилган «Аёл билан гўзалдир олам» кўрик-танловида муваффақиятли қатнашиб совриндор бўлишди. Биз бу икки ҳаваскор синглимизга фақат омад тилаймиз.

Ҳамқишлоқлар

Умид ғунчалари

Шаҳанднинг доно қизалоғи

Ахсикент... Бу Бобур мирзонинг болалиги ўтган қишлоқ. Бобурнинг отаси Умаршайх мирзо Ахсикент вайроналаридаги жар ёқасида ўз кабутарларини қувлаб юрган чоғи ҳалок бўлганлиги тарихий манбалардан бизга яхши маълум.

Бобурнинг болалиги кечган Ахсикентга шундоқ туташ жойда Шаҳанд қишлоғи бор. Жаҳонгашта Бобурнинг қадамларига гувоҳ бу қишлоқ номи Наманганда маълум ва машҳур. Бу қишлоқ аҳолиси азалдан маърифатли ва илмга чанқоқ кишилардир.

Раъно Хўжаева ҳам шу қишлоқнинг кенжа фуқароларидан. У қишлоқдаги 32-ўрта мактабнинг иқтидорли ўқувчиси.

Раъно табиатан босиқ, мулоҳазали қиз. У газета, журналларни кўп ўқийди. Бадиий адабиёт унинг жон-дили. Ўзи ҳам шеърлар машқ қилиб туради.

— Келажакда ким бўлмоқчисиз, — сўраймиз Раънодан.

— Шеърлар ёзиб турганим учун кўпчилик менга ана шу савол билан мурожаат қилиб, шоира бўласизми, дейишади. Мен шифокор бўлишни орзу қиламан. Келгусида ким бўлмайин, адабиёт, шеъриятнинг бир умрлик шайдоси бўлиб яшашимга ишонаман.

Бу йилги Наврўз айёми арафасида Раъно Президентимиз Ислом Каримовга табрик мактуби йўллаб, «Исломингни асра, халқим!» номли шеърини хатга илова қилиб жўнатди.

Президентимиз Ислом Каримов оддий қишлоқ қизалоғининг мактуби ва шеъридан беҳад тўлқинланиб, унга жавоб мактуби ва ўз совғасини йўллади.

Юртбошимизнинг жавоб хатида шундай дейилади:

«Доно қизим Раънохон! Наврўз байрами муносабати билан йўллаган эзгу қутловинг учун ташаккур билдираман. Ўйлайманки, мактубингда баён этилган самимий фикрлар мустақил давлатимизда амалга оширилаётган улкан ишларни ёшлар қизғин қўллаб-қувватлаётганидан гувоҳлик бериб турибди.

Она Ватанимизни буюк мамлакатга айлантиришдек улуғ мақсадни рўёбга чиқаришда юртимиз ёшларидан умидимиз бениҳоя катта. Зеро, келажакни Сизлар ўз қўлингиз, ўз меҳнатингиз ва билимингиз билан яратасизлар. Бугунги кунда Сизларнинг асосий бурчингиз аъло ўқиш, илм-фан асосларини теран эгаллаш, ҳар томонлама комил инсонлар бўлиб вояга етишдан иборатдир.

Инсон қанчалик баркамол бўлса, у яшаётган маскан шунчалик кўркам бўлади. Бизнинг Ватанимиз эса шундай чиройга эгаки, бу унинг халқи, одамлари нақадар бой маънавиятга, яратувчилик куч-қудратига эгалигидан далолат беради. Сен ана шундай юрт ва халқ фарзандисан. Истайманки сен ҳам ўз улуғ аждодларинг анъаналарини давом эттирасан, ота-онанг каби Ватан учун фидойи бўлиб етишасан.

Сенга доно фарзандим, сиҳат-саломатлик, омонлик, фан сирларини чуқур ўрганишда ва юртимизнинг муносиб ворислари бўлиб етишишингда улкан муваффақиятлар тилайман.

Ўзбекистон
Республикаси
Президенти
Ислом ҚАРИМОВ».

Апрель ойи бошларида шаҳандликлар ҳаяжонли воқеанинг гувоҳи бўлдилар. Раъно Хўжаева таҳсил олаётган 32 ўрта мактабга Президент девони масъул ходими Ўткир Раҳмат, вилоят ҳокими Бургутали Рапиғалиев, вилоят ва туманнинг бошқа раҳбарлари ташриф буюрдилар.

Президент девони масъул ходими Ўткир Раҳмат тантанали суратда юртбошининг мактубини ўқиб эшиттирди ва эсдалик совғани Раъно Хўжаевага топширди.

— Президентимиз Ислом Каримовнинг жавоб хатидан бошим осмонга етди, — деди Раъно.—Мен бу кунни бир умр эсимдан чиқаролмасам керак. Мендек бир оддий ўқувчи қизнинг хатига шунчалик ҳурмат ва эътибор учун юртбошимизга офарин дегим келди.

Ҳа, бу кунни нафақат Раъно, балки каттаю кичик шаҳандлик ҳамқишлоқлар ҳам узоқ вақт эслаб юрадилар.

Тўрақўрғон тумани.

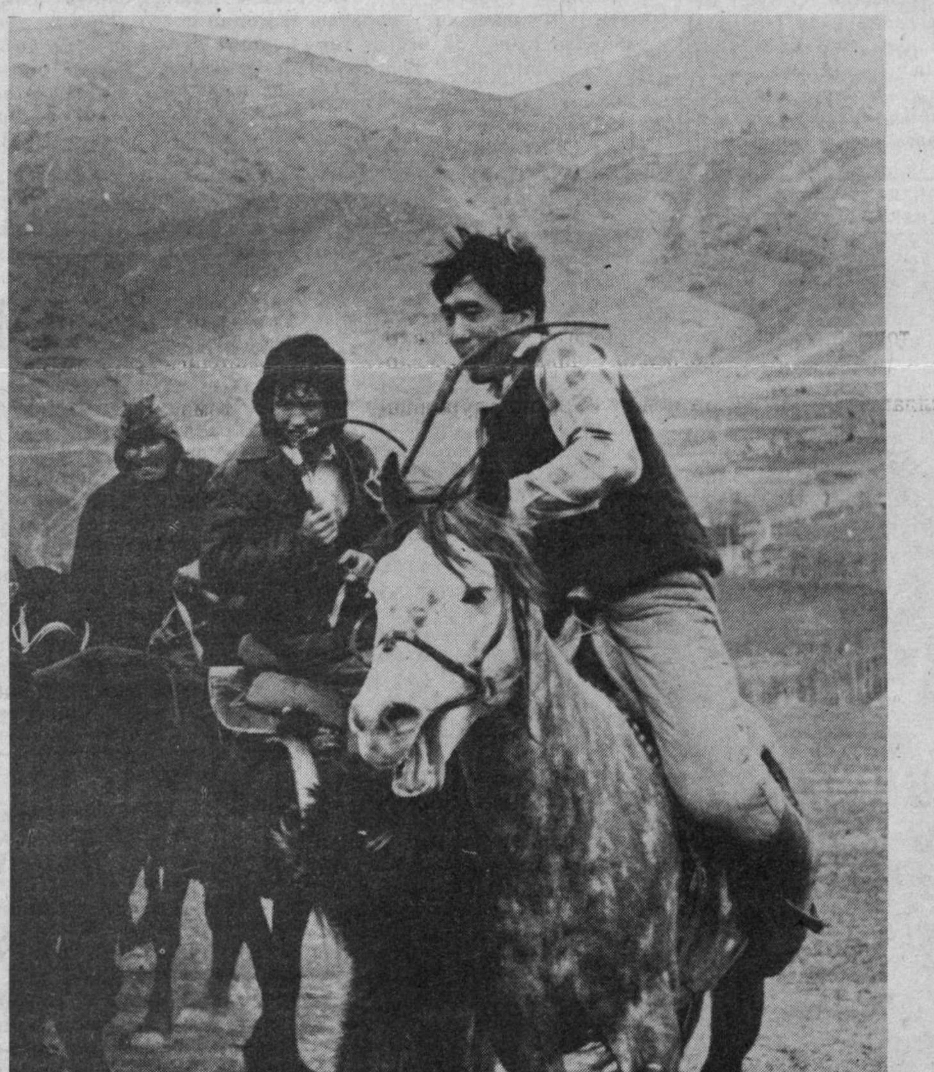

Тўдага тушади норғул чавандоз,
Ўша зум елкага ошар улоқ ҳам,
Юзларни чимчилар ёқимсиз аёз,
Улоқни норғулроқ илар ўша дам.

Ёндашиб келолмас чортоққа сал-пал,
Соврин ҳам интизор ўзиб келганга.
Тўдага тушмаган қолмас галма-гал,
Тўн тегар тўдани бузиб келганга.

Муҳаммад АМИН сурати.

Ўзбекистон–Ватаним маним

ҚЎҒАЙ–ОБОД ҚИШЛОҚ

Қўғайда бўлганмисиз?

Кейинги пайтда шаҳар тусини олган бу қишлоғимизда жуда катта ўзгаришлар бўлди. Энг муҳими, биз—ёшлар учун қишлоқда барча шарт-шароитлар яратилган. Қишлоқдаги катта клуб, ёзги ва қишки кинотеатр бинолари ҳамиша биз—ёшлар ихтиёрида. У ерда турли кечалар, қизиқарли тадбирлар ўтказиб, концертлар уюштирамиз. «Камалак» ёшлар маркази севимли даргоҳимизга айланган.

Қишлоғимизда ўнга яқин миллат кишилари яшаб, бир мақсад йўлида — мустақил республикамизнинг гуллаб-яшнашига ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан ҳисса қўшмоқдалар.

Республикамиз Президенти Фармонларининг бажарилиши қишлоғимизда изчил йўлга қўйилган. Тоза ичимлик суви, табиий газ ҳар бир хонадонга кириб борган. Юртбошимизнинг қишлоқ кишилари турмуш даражасини яхшилашга доир қилаётган катта ғамхўрликларидан биз—ёшлар ҳам чексиз миннатдормиз.

Ўтган йили қишлоқдаги 24-мактабни тамомладик. Тенгдошларимиздан кимлардир ўқишга, кимлардир ишлаб чиқаришга йўл олишди. Фарида Тўланова, Ҳабиба Ғофурова, Равшан Омонбоев, Насиба Алижонова каби кўплаб синфдошларим ўз орзу-истаклари йўлида билим даргоҳларида ҳунар ўрганишмоқда.

Ўғилхон МИРЗАБОЕВА,
Ёшлар Иттифоқи аъзоси.
Учқўрғон тумани.

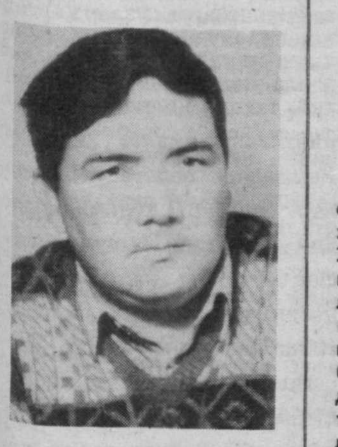

Ғаффор Расул

Ғаффор Расул (Расулов Ғаффоржон) 1961 йилда Наманган вилояти Чуст туманидаги Ғова қишлоғида туғилди. 1985 йил ТошДУнинг журналистика куллиётини тугатган. 1985 йилдан туман газетаси «Чуст ҳақиқати»да ишлади.

Ғаффорнинг «Ғовасой мавжлари» китоби нашр этилган. Ўзбекистон Журналистлар уюшмасининг аъзоси.

Ушбу ўқиган саҳифангиздаги мақолаларни ҳам у тайёрлаган. Азиз муштарийлар, унинг ижодига баҳо беришни сизларнинг ҳукмингизга ҳавола этамиз.

КЕТМОННИНГ НОНИ

Абдулҳамид ўрта мактабда яхши ўқиди. Аммо ўқишга киролмади. Тўғриси, оилавий шароити ҳам бунга бироз тўсқинлик қилди. У жамоа хўжалигига ишга чиқиш ниятида юрган кезда, даб-дурустдан уни ўзи ўқиган мактабга — болалар ва ўсмирлар етакчилигига ишга таклиф қилишди. Рози бўлди. У ана шу ишда то ҳарбий хизматга чақирилгунга қадар ишлади.

Хизматдан кейин мактабга боришни ўзига эп кўрмади. Ўқимаганлигидан уялди, шекилли, қўлига кетмон олиб далага ишга чиқиб кетди. Уч-тўрт ой тер тўкиб, қаттиқ меҳнат қилди. Меҳнатсеварлиги учун уни кўп ўтмай табелчи этиб тайинлашди. Бир йил ўтгач, бригада бошлиқлигига сайланди. Бу орада вилоят кенгаши ноиби ҳам бўлди. Ҳозир Абдулҳамид Эргашев «Ғовасой» жамоа хўжалигининг оддий аъзоси сифатида меҳнат қилаётир.

— Бригадир бўлиб ишлаётганимда, вилоят кенгаши депутати бўлган йилларим турмуш ўртоғим Ўктамой мендан мағрурланар ва хурсанд бўларди. Ўктамой билан синфдош бўлганмиз ва севишиб турмуш қурганмиз. Ҳозир 4 нафар фарзандимиз бор. Мана ярим йилдирки, ўз хоҳишимга кўра жамоа хўжалигида оддий аъзо сифатида меҳнат қилаяпман. Турмуш ўртоғим «колхозчи» бўлиб олганимни унчалик «ҳазм» қила олмади шекилли, бир куни менга: —Мактабда яхши ўқигансиз, ҳали ҳам кеч эмас, бирор тузукроқ ўқишга сиртдан бўлса ҳам кириб олинг, —деб қолди.

Далада меҳнат қилганингдан кейин оддий «колхозчилик»ми, бригада бошлиғими, менга барибирдек туюлади.

— Касбингиздан кўнглингиз тўладими!

— Бўлмасам-чи. Баъзилар наздида бу гўё «қора иш»дек бўлсада, мен учун бунинг аҳамияти йўқ. Далада ишлаган одам жисмонан бақувват, руҳан тетик ва соғлом юради. Менимча кетмоннинг нонини эплаган, бу оғир машаққатли меҳнатнинг уддасидан чиқа оладиган одамгина ейди. Кетмоннинг нони ҳақиқий пешона тери эвазига топилади ва уни ейиш нақадар лаззатли бўлади. Буни, албатта, кетмон кўтариб елкасини яғир, чориғини оғир қилган кишилар яхши тушунадилар. Шу ўринда ўзимнинг баъзи мулоҳазаларимни ҳам айтиб ўтсам, сиз нима дейсиз?

— Бемалол, — дедим Абдулҳамидга юзланиб.

— Баъзи ёшлар далада ишлашни ўзларига эп кўрмайдилар. Айниқса, бугунги кунда бўлар-бўлмас иш билан шуғулланиб, тайинли бир касбнинг бошини тутмаган ёшларга ажабланасан. Катта шаҳарларни-ку қўя турайлик, ҳатто қишлоқлар ва туман марказларида тўрт дона сигарет ва бошқа арзимас майда-чуйдаларни олдига қўйиб олиб ўзича тижорат ёки бизнес қилаётганларга нима дейиш мумкин?

— Қанча маош оласиз!

— Ишлаганимизга қараб. Баъзан юз минг, мавсум қизиган пайтларда эса юз эллик минг сўм-купонгача маош олиш мумкин. Бундан ташқари, далада ишлаганингдан кейин, албатта, томорқа экасан. Қишлоқчилик, озиқ-овқатлар деярли ўзимиздан чиқади.

— Бозорга ҳам олиб чиқасизми!

— Албатта. Ўтган йили юз минг сўмга картошка сотдим. Бундан ташқари ловиядан ҳам тузуккина даромад олдим. Қишлоқда яшаганингдан кейин албатта деҳқончилик қиласан. Бунинг эвазига яхши яшайсан.

— Кечирасиз, сал ноўринроқ бўлса ҳам битта савол бермоқчиман. Яхши яшашни қандай тушунасиз!

— Элдан орқада қолмасдан-да. Лекин, барибир менинг назаримда бу борада шаҳарликлардан ўрганса бўлади. Мана қишлоғимизга табиий газ етиб келди. Буни ҳам албатта пули бор одам туширади. Бир сўз билан демоқчиманки, яхши яшаш учун яхши ишлаш, бугун кечагидан, эртага бугунгидан кўпроқ меҳнат қилиш керак.

Ёшлар тенгдошлари ҳақида

— Абдулҳамид мулоҳазали, тўғрисўз йигит, — дейди унинг ҳамкасблари Ашурали Сотволдиев ва Самижон Хўжамуродовлар. Қишлоқнинг янги маҳалласидан уй қуриш учун участка олганига мана беш йил бўляпти. Ўтган йили унга участкангизни деворини уриб шувоқ ишларини бажариб берайлик, бизга пулингиз ҳам керак эмас, — дедик. Рози бўлмади. «Даланинг иши қистовга келган бир пайтда сизлар менинг участкамда ишлайсизларми» дея кўнмади. Унинг ўрнида бошқа одам бўлса-чи?!

Яқинда Абдулҳамид Эргашев меҳнат қилаётган бригада ҳудудидан ўтаётиб, дала шийпонида бироз тўхтадик. Баҳор қуёшидан манглайи қорайган Абдулҳамид яшил пайкаллар ичидан чиқиб келаркан, қўлидаги кетмонини ариқ лабига қўйиб бизга пешвоз чиқди. «Ҳорма—бор бўл»дан кейин бироз кулишдик.

— Ҳали ҳам хотиннинг гапига киринг, кам бўлмайсиз, — дедим ҳазил аралаш.

— Қизиқмисиз, — дея шарақлаб кулиб юборди у ва қўшиб қўйди, — ахир кам бўлаётганимиз йўқ-ку. Кетмон деҳқонни ҳеч қачон ҳор қилмайди.

Дарҳақиқат, шундай. Буюк ёзувчимиз Абдулла Қодирий айтганидек «кетмон меҳнат рамзи». Меҳнат қилган одам эса асло камлик кўрмайди.

Чуст тумани.

Ич
СОНГА
ХАБАР

АНЪАНАВИЙ ГУЛ БАЙРАМИ ЁХУД ЙИГИРМА НАФАР ЯНГИ ОИЛА

Наманганда оташнафас шоир Бобораҳим Машраб туғилган кун муносабати билан машрабхонлик кечаси ва анъанавий гул байрами бўлиб ўтди. Тантаналар Машрабнинг устози Мулла бозор Охун мақбарасининг очилиши маросими билан бошланди, Машраб ва Бобур номидаги маданият ва истироҳат боғларида давом этди.

Машраб номидаги боғда Ёшлар Иттифоқи вилоят қўмитаси ташаббуси билан 20 нафар келин-куёвнинг никоҳ кечалари ва 42 нафар ўспириннинг хатна тўйлари ўтказилди. Вилоят ҳокими Б. Рапиғалиев ёш келин-куёвларга никоҳ гувоҳномасини тантанали суратда топширди.

Гул байрамида Республика Бош вазирининг ўринбосари М. Қорабоев, ёзувчилардан Саид Аҳмад, Ўткир Ҳошимов, Эркин Воҳидов ва бошқалар қатнашдилар.

ЖАМҒАРМАЛАР ОЁҚҚА ТУРМОҚДА

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи XXVI қурултойидан кейин Наманган вилояти туманларида ёшлар ташкилоти пленумлари бўлиб ўтаётир. Уларда ёшлар ташкилоти олдида турган вазифалар муҳокама қилиниши билан бирга ёшлар жамғармалари тузилмоқда.

Шу кунгача Тўрақўрғон тумани 49 миллион, Косонсой туманида 20 миллион, Чуст туманида 10 миллион, Наманган шаҳрида 11 миллион сўм-купон миқдорида жамғармаларга ўтказишди. Бу маблағлар туман Ёшлар Иттифоқи қўмиталарининг кўламли фаолиятларини изчил йўлга қўйиш мақсадида сарфланади.

КИТОБ-БИЗНИНГ ДЎСТИМИЗ

Яқинда Наманганда марказий кутубхона ходимлари ташаббуси билан «Болалар адабиёти куни» ўтказилди. Бу тадбирда муаллима ҳам шоира Ойимчахон Бекмирза қизи ўзининг болаларга атаб ёзган янги шеърларидан намуналар ўқиб бериб, беғубор боликнинг қувончли дамлари ҳақида тўлқинланиб сўзлади. Фаол кутубхоначилардан Малика Эргашева, Грошева, Маҳмудхоновлар «Китоб — сенинг дўстинг», «Эртаклар оламида», «Эртакдан эртаккача», «Эртаклар ҳузурида» каби мавзуларда китоб кўргазмаларини ташкил этдилар.

Ўқувчилардан Расулов, Дадабоев, Теманов, Мелибоев ва Рустамовлар эртак қаҳрамонлари сиймосида чиқишлар қилдилар. Уларнинг бу чиқишлари барчага манзур бўлди.

Ғиёсов номидаги мусиқа-санъат мактаби ўқувчиларининг тасвирий санъат кўргазмаси, болалар дастасининг кўргазмали чиқишлари ҳамда М. Мусаева раҳбарлик қилаётган 16 — мактаб болалар қўғирчоқ театрининг ўзбек халқ эртаги асосида намойиш этилган «Зумрад ва Қиммат» спектакли ҳаммада катта таассурот қолдирди.

ПРЕЗИДЕНТ КУБОГИ ЙЎЛГА ЧИҚДИ

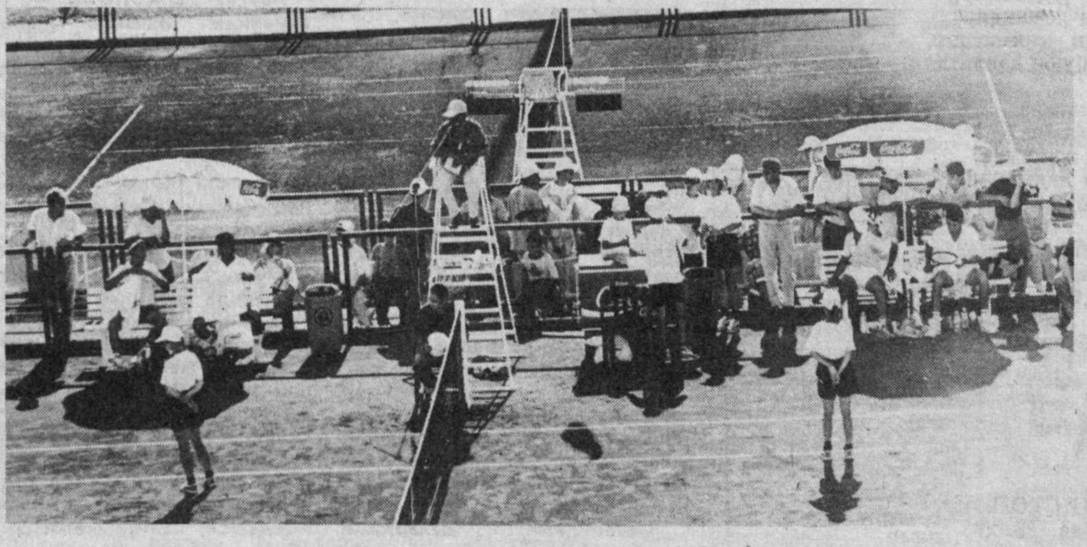

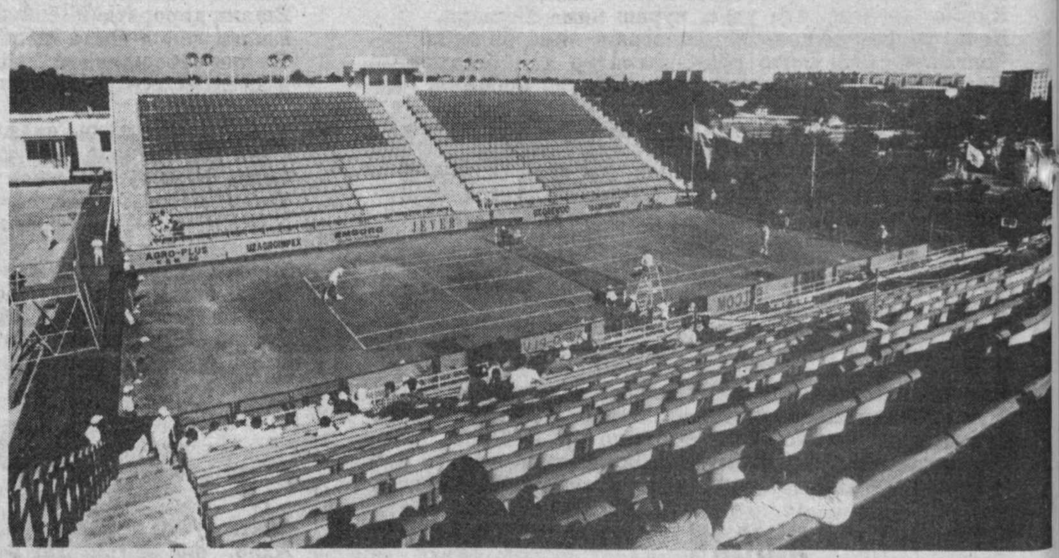

● ҒОЛИБЛАР ВА СОВРИНДОРЛАР УЧУН 125 МИНГ ДОЛЛАР.
● МАРКАЗИЙ ОСИЁДА БИРИНЧИ МАРТА.
● ЖУРНАЛИСТЛАР ҲАМ БЕЛЛАШАДИ.

«ЮНУСОБОД» ТЕННИСЧИЛАРНИ ОЛҚИШЛАМОҚДА

Ва ниҳоят теннис ихлосмандларининг орзиқиб кутган кунлари келди. Пойтахтнинг энг гўзал ва оромижон маконига қурилган «Юнусобод» спорт соғломлаштириш мажмуи жаҳоннинг 20 дан ошиқ мамлакатларидан ташриф буюрган моҳир теннис усталарини қабул қилди. Ўтган ҳафтанинг жума куни теннис клуби ишқибозлар, мутахассислар ҳамда меҳмонлар билан гавжум бўлди. Ўша куни оммавий ахборот воситалари ходимлари учун матбуот конференцияси ўтказилди. Унда «Президент кубоги» учун халқаро теннис турнирининг ўтказилиш тартиби, қонун қоидалари ҳақида савол-жавоблар бўлди. Шунингдек, 9 кун давомида бўладиган тадбирлар, матбуот конференциялари хусусида сўз юритилди.

Шанба ва якшанба кунлари эса эрта тонгдан бошлаб саралаш мусобақалари бошланди. Унда ҳамюртларимиз ҳам иштирок этишди.

Халқаро мусобақа ғолиблари ва совриндорларини мукофотлаш учун 125 минг АҚШ доллари ажратилган. Якка ҳолда бўладиган учрашувларда ғолиб чиққан теннисчига 18 минг доллар ажратилади ва унинг ҳисобига (Профессионал теннисчилар ассоциациясида йиққан очколарига) 100 очко қўшилади. Финалга чиққан спорт усталари эса 10 600 доллардан олишади. Уларнинг рейтингига 73 очко қўшилади. Жуфт бўлиб ўйнаганлар учун (ғолибга) 7 750 доллар берилади. Профессионал теннисчилар ассоциациясидаги очколарига 100 очко қўшилади. Финалга йўлланма олганлар 4.500 долларга эга бўлади. Бу мукофот пули икки киши учун эканлигини унутмаслик керак.

Мазкур беллашувларнинг Марказий Осиёда биринчи марта ўтказилаётганини эътиборга оладиган бўлсак, унинг нечоғлик муҳимлигини англаймиз. «Президент кубоги» учун бўлаётган мусобақада саралаш ўйинидан сўнг, 32 нафар теннисчи ажратилди. Улар куни кеча қуръадан ўтдилар. Америка Қўшма Штатлари, Буюк Британия, Голландия, Испания, Олмония, Исроил, Венгрия, Аргентина, Австрия, Франция, Италия каби хорижий мамлакатлардан ташриф буюрган моҳир теннисчилар билан серқуёш Ўзбекистонимизнинг Олег Огородов, Димитрий Томашевич, Темур Ғаниев каби истеъдодли спорт усталари ҳам майдонга тушадилар. О. Огородов исроиллик Ж. Блум билан беллашади. Д. Томашевич эса италиялик Д. Сагуинетти билан, Т. Ғаниев венгриялик Ш. Ножали билан баҳс бойлашади. Жаҳонга таниқли бўлган ўйинчилар орасида АҚШ дан ташриф буюрган Чак Адамсга кўпчилик ҳайрихоҳлик билдиришмоқда. Профессионал теннисчилар ассоциациясида у 85-ўринда туради.

«Президент кубоги» учун бўладиган мусобақаларда фақат профессионаллар ўйини билан чекланилмайди. Бу ерда оммавий ахборот воситалари ходимлари учун ҳам махсус турнир ўтказиш режалаштирилмоқда. Аслини олганда бу янгилик эмас. Жаҳон миқёсида ўтадиган барча нуфузли беллашувларда шундай анъана қарор топган. Шунинг ўзидаёқ маълумки, бугун республикамизда ўтаётган мусобақа барча жиҳатлари билан жаҳон стандартига мос келмоқда.

СУРАТЛАРДА: «Президент кубоги» халқаро турнирининг саралаш ўйинларидан лавҳалар.

Матн ва суратлар муаллифи Муҳаммад АМИН.

Болажон! Сенинг табассуминг ила ҳаётимиз нурафшон, йўлларимиз чароғондир. Сен отангнинг белига қувват, онангнинг кўзига нур, бобонгнинг эрмаги, ҳаммамизнинг умидимизсан. Дунёга келишингу илк тетапоянг, алланималар деб чуғурлашинг онангга қанчалар қувонч бахш этганини билсанг эди. Олам шодликларию-қувончлари, орзулари сенда мужассам. Сен авлодлар давомчисисан азиз болажон! Бу кўҳна дунё узра ҳамиша қўнғироқдек кулгинг кезсин, уруш нималигини билмагин. Сенинг покиза кўнглинг ҳали оқ билан қорани, дўст билан душманни яхши ажратолмайди. Бахтимизга ҳамиша соғ-омон бўл болажон. Қутлуғ байрам— 1 июнь Жаҳон болаларни ҳимоя қилиш кунида жами оналарнинг тилагимиз шу. Тингла, қўшиқ янграяпти:

Бола, бола, болажон,
Завол кўрма ҳеч қачон.

1 июнь—Жаҳон болаларни ҳимоя қилиш куни

ОЛИС МАНЗИЛЛАР ИШҚИДА

Жамна соҳилида олам ҳайратларидан юраги ҳаприқиб, завқу, шавққа тўлиб куйлаётган бу гўзал ким бўлдийкин? Қўшиқ авжига чиқди. Нигоҳини ойнаи жаҳондан узолмай турган бир қиз эса муҳаббатдан сармаст, завқ билан куйлаётган хонанданинг сўзларини ўзича такрорлар, қўшиқ сўзларинигина эмас, оҳангини-да англаш умидида лаблари пичирларди. У ўрнидан туриб, Китоб жовони олдига бордию, керакли китобни дарров излаб топди. Ҳиндча луғат.

Бундай ҳол тенгдошларидан илмга чанқоқлиги билан ажралиб турувчи ораста қиз Мастуранинг ҳаётида кўп бор юз берган. Эски шаҳарлик фозил одамлар ўз фарзандларига бу қизнинг ҳиндчани ҳиндлардан-да яхшироқ гапиришини ибратла айтиб юришади.

Мастура пойтахтдаги Лал Баҳодир Шастри номли 24-мактабда 9-синфгача ўқиб, сўнг таълимни шарқ тиллари лицейида давом эттирган. Бу даргоҳ унинг ҳинд тилини янада чуқурроқ ўрганишига имкон яратди.

Тил ўрганиш мусобақалашиш дегани эмас. Аммо билимдонлигу салоҳиятни баҳс ва беллашувда аниқласа бўлади. Мастура лицейни тугатиш арафасида шаҳар олимпиядасида қатнашиб, ўз билимини синаб кўрди. Қарангки, тақдир унга кулиб боқди. Кейинроқ республика олимпиядасида ҳам иштироқ этди. Омадми, содда кўринган бу қиз олимпиада ғолиби, Тошкент шарқшунослик институтида ўқиш имконини берувчи қизил шаҳодатнома эгаси бўлди. Фатхулла ака Назаров хонадонида ўша куни катта байрам бўлди. Ҳиндчани билгувчи қизнинг онаси Марҳамат опа ҳаяжонини яширолмай, «ҳали кўрасизлар, қизгинам хорижгаям бориб ўқийди, имтиҳон олган домласи шундай деган», деб юборди қўшниларга. Ким билади дейсиз, балки бир кун келиб шу қизгина бобомиз Бобир Мирзо карвонларининг жаранги келиб турган юрт ила ришталаримизни янада жипсроқ улагувчи фозила инсон бўлар. Илойим шу гапимизга, фаришталар омин деган бўлсин.

Абдунаби АЛИҚУЛОВ, журналист.

Ибратли кишилар

Уйғоқ қалб эгаси

— ЧЕКСИЗЛИК ҳақида ўйлаб кўрганмисиз?.. Дўстларимдан бирининг ушбу саволини эслар эканман, инсон умри нақадар қисқа эканлигини ўйлаб, сўнгсиз хаёлларга бериламан...

«Инсонни мукаррам қилиб яратдик», — деб марҳамат қилинади Қуръони каримда. Мазкур ояти каримани мушоҳада этиб, бир қадар таскин топгандек бўламан. Демак, инсон ўз умрини юқоридаги табаррук каломга муносиб равишда ўтказсагина хато қилмайди.

Бу олам ичраки йўқтур
бақо гулиға сабот,
Ажаб саодат эрур қолса
яхшилик била от,—

деб ёзади ҳазрат Навоий. Зеро, инсон умрининг безаги, бу — яхшилик. Яхшиликкина инсонга икки дунё саодатини беради. Инсонни мукаррам айлайдиган туйғу ҳам яхшиликдир.

Юз-кўзида самимият барқ уриб турган бу кишини биринчи бор кўрганимдаёқ дилимдан худди шу ўйлар ўтган эди. Турди ака Алимардонов ана шундай яхшилик билан ном чиқарган, эзгу ишлари билан ҳурмат қозонган инсонлардан.

Унинг болалик даври уруш йилларига тўғри келди. Даҳшатли уруш оқибатида отасидан ажраган еттита бола муштипар она қарамоғида ўсди. Албатта энг катта масъулият оилада яккаю ягона ўғил ҳисобланган Турди аканинг зиммасига тушди. Ҳам мактаб таълими, ҳам рўзғор ташвиши тинимсиз меҳнатни, метин иродани талаб этар эди. У ҳаётнинг бу оғир ва машаққатли синовларини енгиб ўта олди. Ўрта мактабни тугатиб, Тошкент Давлат университетининг ҳуқуқшунослик факультети сиртқи бўлимига ўқишга кирди.

Маълумки ҳар бир даврнинг ўзига хос хусусиятлари бўлади. Булар ҳаётнинг барча жабҳаларига, кишиларнинг барча тоифалари фаолиятига ўзининг таъсирини ўтказмай қолмайди. 50—60 йиллар ёшлари ҳақида фикр юритилар экан, уларнинг фаолияти қайсидир жиҳатдан комсомол билан боғлиқ эканлигидан кўз юмиб бўлмайди.

Турди ака ҳам ўз фаолиятини Қамаши туман комсомол қўмитасида йўриқчи (инструктор)лик билан бошлаган, кейинчалик, шу ерда бўлим мудири лавозимида ишлади. Армия хизматини ўтаб қайтгач, университетда ўқиш билан бирга Қарши, Яккабоғ туманлари фирқа қўмиталарида турли лавозимларда ишлади. У қаерда, қандай лавозимда хизмат қилмасин, ўзининг ҳалоллиги, ҳақгўйлиги билан эл-юрт ҳурматини қозонди.

1969 йили ўқишни муваффақиятли тугатиб Қамаши район ички ишлар бўлими бошлиғининг ўринбосари лавозимига тайинланди. Шундан кейин у Қашқадарё вилоятининг Қамаши, Нишон, Чироқчи, Яккабоғ каби туманларида ички ишлар бўлимининг бошлиғи, Таллимаржон шаҳридаги сув иншоотларини қўриқлаш бўлими бошлиғи лавозимларда эл-юрт хотиржамлигини мустаҳкамлаш йўлида хизмат қилди.

Биласиз, бу соҳада элнинг ҳурмат-эътиборини қозониш ҳазилакам иш эмас. Турди ака бунинг уддасидан чиқа олди. Уни одатда айни жиноятчилик авж олган жойларга ишга юборишар ва у ҳар доим ҳам жиноятчиликнинг кескин камайишига эришар эди. Унинг фикрича, жиноятчиликка қарши курашда муваффақият кўпроқ раҳбарнинг фаолияти билан боғлиқ. Раҳбар керак пайтда ўз ходимларини қўллаб-қувватлаши, берган топшириғининг ижросини албатта текшириб кўриши, қатъиятли, мард, ҳалол ва фидойи киши бўлиши керак. Акс ҳолда, кўзланган мақсадга эришиб бўлмайди. Шуниси эътиборлики, Турди акада мана шу хусусиятларнинг барчаси мавжуд.

Гдлян, Иванов каби кимсалар она халқимизни бутун дунёга ёмонотлиқ қилишга уринган, жуда кўп фидойи ватандошларимизга ноҳақ айбномалар қўйилган машъум кунлар Турди акани ҳам четлаб ўтмади. 1986 йили у Чироқчи туман ички ишлар бўлимининг бошлиғи лавозимида ишлаётган вақтида Гдлян, Иванов гуруҳининг одамлари чақириб, юқори ташкилотларга ўзлари хоҳлаганларича кўрсатма беришини талаб этишади. Акс ҳолда ишдан олинишини айтиб, таҳдид қилишади. Улар, ниятлари амалга ошмагач, Қашқадарё вилоят ички ишлар раҳбар ходимларидан бир нечтасини, шу жумладан, Турди ака Алимардоновни ҳам ишдан олишди. Икки йил давом этган оворагарчиликдан кейин, уларга қўйилган айблар исботланмагач, Олий суднинг қарори билан ўз вазифасига тикланди. Энг муҳими, у ҳеч қачон ўз виждонига хилоф иш тутмади.

Турди ака —уйғоқ қалб эгаси.

Ватан тараққиёти, Миллат равнақи йўлида хизмат қилган киши ҳеч қачон хор бўлмайди. Аксинча, эл-юрт ҳурматини қозонади. Истеъфодаги милиция подполковниги Турди ака Алимардонов бугунги кунда ҳам эл-юрт хизматига камарбаста.

Нурбой Абдулҳаким ЖАББОРИЙ.

ЭЪЛОН

«Самарқанд» фирмасининг Пастдарғом туманидаги «Бобур» бўлимининг муҳри йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Келгуси сонда:

● ЙИГИТ ЙИҒЛАМАСИН

● ТИШ ИЗИ

Газета саҳифаланаётганда:

БЕКАТЛАР ЭГАЛИК БЎЛДИ

Комсомолобод туманида автобус бекатлари қуриш ва уларга мунтазам қараб туриш муаммоси осонгина ҳал қилинди. Туман ҳудудида бундай бекатлар йигирматадан ортиқ бўлиб, уларнинг кўпи катта автомобил йўли бўйида жойлашган. Эндиликда бу бекатлар корхоналар ва хусусий кишиларга тақсимлаб берилди. Уларга тасдиқланган лойиҳаларга мувофиқ бекатларда савдо дўконларини жойлаштиришга рухсат этилди. Кўкаламзорлаштириш ва ободончилик ишлари ҳам бекатларнинг янги эгалларига топширилган.

Бош муҳаррир Ғаффор ҲОТАМОВ

Туркистон

Таъсис этувчи: ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ

газета 1925 йил 8 февралдан "Ёш ленинчи" номи билан чиқа бошлаган.

ТАҲРИРИЯТ:
хатлар ва оммавий ишлар – 32-54-65; ёшлар сиёсати ҳамда фан ва халқ таълими – 32-57-93; ижодкор ёшлар – 32-57-52; иқтисод, қишлоқ ёшлари, спорт ва ватанпарварлик – 32-55-81; ахборот ва бадиий безаш – 32-53-98; тижорат – 32-58-48; қабулхона – 32-56-58.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Нашр кўрсаткичи: 64607

Газетамиз ҳафтанинг чоршанба ва шанба кунлари чиқади.

Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012. Буюртма Г— 996 42428 нусхада босилди, ҳажми—2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди 20.45.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Индекс: 64672.

1 2 3 4 5 6.